

DE CHINA-POLITIEK VAN VIETNAM

ONTRAFELD

Hoe interne Vietnamese politieke ontwikkelingen het beleid van
Vietnam ten opzichte van China bepalen

Master Thesis, MA Internationale Betrekkingen in Historisch Perspectief

Auteur: Marius Benjamin Koops

Studentnummer: 3539121

Begeleider: Prof.dr. Remco Raben

Versie: Eindversie

Datum: 29-11-2015

Universiteit Utrecht

Samenvatting

In dit onderzoek wordt de verandering van het beleid van Vietnam jegens China in de periode 2006-2014 verklaard. Sinds 2006 is er een toename van de incidenten tussen Vietnam en China. De plaatsing van een Chinees olieplatform in de Zuid-Chinese Zee bracht massale demonstraties tegen China in Vietnam teweeg. In Vietnam woedt een interne politieke strijd tussen de hervormingsgezinde factie en de conservatieve factie. Beide facties hebben een eigen visie op het China-beleid van Vietnam. Ontwikkelingen als een assertief China, hernieuwd nationalisme, corruptieschandalen en de opkomst van het maatschappelijk middenveld zorgen voor een nieuwe dynamiek. Deze ontwikkelingen bieden mogelijkheden voor de facties om de eigen positie te versterken en het beleid vorm te geven. Aan de hand van de theorie van de *Innenpolitik* wordt onderzocht hoe de interne politieke ontwikkelingen hebben bijgedragen aan de kentering in beleid jegens China van Vietnam.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Hoofdstuk 1: Binnenpolitiek	16
Facties in Vietnam	21
Hoofdstuk 2: Jaren van openstelling	29
Het tiende partijcongres	29
Een nieuwe politieke realiteit	34
Economische tegenslag en corruptieschandalen.....	40
Hoofdstuk 3: Nationalisme en publiek debat	44
Het elfde partijcongres.....	44
Het Binh Minh 02 incident	46
Het incident omtrent het booreiland HD981	51
Conclusie	55
Dankwoord	58
Literatuurlijst	59

Inleiding

De groeiende macht van China veroorzaakt veel onrust in de regio. Het leger en de marine van China worden steeds verder uitgebouwd en voorzien van hoogstaand militair materieel. Vooral de Chinese claims op grote delen van de Zuid-Chinese Zee baren de buurlanden veel zorgen, temeer daar China het internationale recht over zeegrenzen in twijfel trekt.¹ Het meest directe buurland van China is Vietnam. In de lange geschiedenis van Vietnam neemt China een belangrijke plaats in; het heeft altijd een grote culturele invloed uitgeoefend op Vietnam en heeft het land meerdere keren bezet. Voor Vietnam is China de grote broer waar zowel dreiging als kansen vandaan komen. Terwijl het Zuid-Chinese Zee conflict en de toenemende zelfverzekerdheid van China zeer veel aandacht hebben gekregen is de houding van Vietnam ten opzichte van China minder belicht. Dat is des te meer relevant, omdat er een duidelijke kentering heeft plaatsgevonden in het beleid jegens China van Vietnam. Het gebrek aan aandacht valt deels te verklaren door de beperkte macht en grootte van Vietnam. Vietnam biedt echter een interessante casus voor de manier waarop landen reageren op de toegenomen assertiviteit en macht van China. Ik onderzoek wat de oorzaken zijn van de veranderende houding van Vietnam de periode 2006-2014.

Tot het tiende partijcongres van de Vietnamese Communistische Partij in 2006 was het Vietnamese beleid jegens China gericht op economische samenwerking, solidariteit en bondgenootschap op ideologische basis.² In het afgelopen decennium is het beleid jegens China van Vietnam geleidelijk veranderd in een politiek van confrontatie, het benadrukken van de eigen soevereiniteit en onafhankelijkheid van China. Vietnam is actief op zoek gegaan naar bondgenootschappen met landen als de VS, India en Japan. De Vietnamese regering heeft zich eveneens meerdere malen kritisch uitgelaten over de Chinese acties in de Zuid-Chinese Zee. Tegelijkertijd blijft er sprake van samenwerking op economisch gebied. Zo is China voor het negende opeenvolgende jaar de grootste handelspartner van Vietnam.³ Oplopende spanningen in de Zuid-Chinese Zee, gecombineerd met voortdurende economische samenwerking zorgen echter voor een tegenstrijdige situatie. De spanningen en incidenten ondermijnen het vertrouwen en bemoeilijken de relatie tussen China en Vietnam.

De veranderde houding van Vietnam ten opzichte van China heeft de aandacht van verschillende onderzoekers getrokken. Externe factoren als de toenemende dreiging van

¹ Michael Yahuda, 'China's new assertiveness in the South China Sea', *Journal of Contemporary China* 22 (2013)81, 446-459, aldaar 446-447.

² Alexander Vuying, 'Strategy and evolution of Vietnam's China policy: a changing mixture of pathways', *Asian Survey* 46 (2006) 6, 805-824, aldaar 819-820.

³ Tuoitrenews 5, '64th anniversary of Vietnam-China ties celebrated' (versie 18 januari 2014), <http://tuoitrenews.vn/politics/16994/64th-anniversary-of-vietnamchina-ties-celebrated> (25 juli 2015).

China en de economische afhankelijkheid van Vietnam zijn twee veelgehoorde verklaringen. De mogelijke invloed van interne factoren is daarentegen onderbelicht. Dit onderzoek geeft een toevoeging op het huidige debat door te wijzen op het belang van binnenlandse factoren als de interne politieke strijd en de opkomst van het maatschappelijk middenveld in Vietnam. In het onderzoek naar de internationale betrekkingen wordt een dergelijke benadering wel aangeduid als ‘Innenpolitik’ theorie. Deze theorie zegt dat de *Innenpolitik* een onmisbare rol speelt in de formulering van het buitenlandbeleid.⁴ De hoofdgedachte hierin is dat de interne afwegingen van politieke partijen en belangengroepen bijdragen aan de beslissingen die de regering maakt in de internationale arena. In het geval van Vietnam is het buitengewoon relevant om te onderzoeken wat de relaties zijn tussen de veranderende interne verhoudingen en de veranderende houding jegens China.

Vietnam is een eenpartijstaat waar de Vietnamese Communistische Partij (VCP) de macht heeft over de media, het leger en de staat. In de VCP zijn er echter facties die elkaar bestrijden voor de macht en een andere visie hebben over het beoogde beleid jegens China van Vietnam.⁵ In de periode 2006-2014 woedde er een politieke strijd tussen deze facties. In dezelfde periode is het maatschappelijk middenveld sterk opgekomen. Interessant is het om te onderzoeken of deze ontwikkelingen mogelijk van invloed zijn geweest op de kentering in het beleid. Of deze interne politieke strijd van invloed is geweest op de kentering in het buitenlandbeleid van Vietnam is onduidelijk. Er is onderzoek dat in deze richting wijst, dit werk ik verder uit. Wat betreft de invloed van het maatschappelijk middenveld op het buitenlandbeleid is dit voor verschillende staten aangetoond.⁶ Deze onderzoeken stellen dat

⁴ Arthur Lloyd Skop, ‘The Primacy of Domestic Politics: Eckart Kehr and the Intellectual Development of Charles A. Beard’, *History and Theory* 13 (1974) 2, 119-131, aldaar 120-124; David Kaiser, ‘Germany and the origins of the First World War’, *The Journal of Modern History* 55 (1983) 3 442-474, aldaar 469-474; Henry Kissinger ‘Domestic structure and foreign policy’, *Daedalus* 95 (1966) 2, 503-529, aldaar 526-529; Jack Levy, ‘Domestic politics and war’, *Journal of Interdisciplinary History* 18 (1988) 4, 653-673, aldaar 653; Margaret Hermann, ‘How decision units shape foreign policy: A theoretical framework’ *International Studies Review* 3 (2001) 2, 47-81, aldaar 77-81; Marcin Kaczmarek, ‘The Role of Domestic Politics in a State’s Foreign Policy’ *Mezinárodní vztahy* 2 (2014) 50 317-328, aldaar 318-323; Robert Putman, ‘Diplomacy and domestic politics: the logic of two-level games’, *International organization* 42 (1988) 3, 427-460, aldaar 427.

⁵ Andrew Nathan, ‘A factionalism model for CCP politics’, *China Quarterly* 53(1973) 1, 34-66; Andrew Mertha, ‘Fragmented authoritarianism 2.0: Political pluralization in the Chinese policy process’, *The China Quarterly* 200 (2009) 4, 995-1012; Gary Winslett, ‘Party Competition as a Driver of Foreign Policy: Explaining Changes in the British Labour Party’s Immigration Policies and the Turkish AKP’s Approach to Cyprus’, *Josef Korbel Journal of Advanced International Studies* 4 (2012) 1, 127-153, aldaar 128; Harry Harding, ‘The study of Chinese politics: toward a third generation of scholarship’, *World Politics* 36 (1984) 2, 284-307; Kenneth Lieberthal ‘Domestic Politics and Foreign Policy’, China’s Foreign Policy in the 1980s. Harry Harding (Red), (1984), 43-70; Zhao Quansheng, ‘Domestic Factors of Chinese Foreign Policy: From Vertical to Horizontal Authoritarianism’, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 519(1992) 1, 158-175, aldaar 163-171

⁶ Piers Robinson, ‘The CNN effect: can the news media drive foreign policy?’ *Review of international studies* 25 (1999) 2, 301-309, aldaar 306-309; Thomas Risse-Kappen, ‘Public opinion, domestic structure, and foreign

het maatschappelijk middenveld de publieke opinie kan beïnvloeden of uitvergroten om op deze manier druk te genereren voor de regering om deze lijn te volgen. Of dit voor Vietnam eveneens opgaat is nog niet aangetoond. Interessant is het derhalve om te onderzoeken of Vietnam, dat te maken heeft met een interne politieke strijd en een opkomend maatschappelijk middenveld, mogelijk mede hierdoor een verandering in de houding ten opzichte van China heeft doorgemaakt. De onderzoeksvraag die hierbij gehanteerd wordt: “Wat zijn de interne oorzaken van de veranderde houding van Vietnam jegens China in de periode 2006-2014?”

De ontstaansgeschiedenis en de visies van de hervormingsgezinde factie en de conservatieve factie worden uiteengezet evenals het beoogde China-beleid van beiden. Het ontstaan, de wisselwerking en strijd tussen deze facties is cruciaal om de verandering in de houding van Vietnam te begrijpen. De partijcongressen, anti-China demonstraties en enkele corruptieschandalen in de periode 2006-2014 worden beschreven om aan te tonen hoe de verhoudingen tussen de facties zijn veranderd. Eerdere onderzoeken hebben laten zien dat met name externe factoren als de economische afhankelijkheid en een assertief China hebben bijgedragen aan de vorming van het China-beleid van Vietnam. Dit onderzoek geeft een aanvulling op deze kennis door de interne politieke verhoudingen en het opkomende maatschappelijk middenveld te gebruiken als mogelijke verklaring voor de verandering van de houding van Vietnam ten opzichte van China.

De manier waarop de Vietnamese regering reageerde op incidenten in de Zuid-Chinese Zee in 2005, 2011 en 2014 illustreert deze geleidelijke kentering in de Vietnamese houding. Dit conflict om de Zuid-Chinese Zee is een terugkerend punt van irritatie bij zowel Vietnam als China en zorgt al decennia voor spanningen. Sinds 2005 is er sprake van een toename van spanningen tussen Vietnam en China. De onenigheid spitst zich toe op de aanspraak op twee eilandengroepen in de Zuid-Chinese Zee: de Spratly- en de Paracel-eilanden in de Zuid-Chinese Zee.

policy in liberal democracies’ *World Politics* 43 (1991) 4, 479-512, aldaar 509-512; William Caspary, ‘The “mood theory”: A study of public opinion and foreign policy’, *American Political Science Review* 64 (1970) 2, 536-547, aldaar 545-547.

Figuur 1: Betwiste eilanden in de Zuid-Chinese Zee.⁷

Het conflict werd in januari 2005 op de spits gedreven. De Chinese maritieme politie doodde negen Vietnamese vissers in de betwiste wateren bij de golf van Tonkin.⁸ Het incident bracht in Vietnam een menigte op de been die demonstreerde tegen het Chinese geweld. De Vietnamese regering verbood deze betogingen en liet weten dat de goede banden met China niet op het spel stonden. Vervolgens deed in 2011 een vergelijkbaar incident zich voor waarbij een Chinees schip de kabels doorsneed van een Vietnamees schip. In Hanoi kwam het wederom tot protesten tegen China, die ditmaal oogluikend werden toegestaan door de VCP. Na een paar weken van aanhoudende demonstraties werden deze echter toch verboden.⁹ Beide landen stelden publiek dat ze gezamenlijk de directe communicatie gingen verbeteren om tot een vreedzame oplossing te komen.

De situatie bleef niettemin verslechteren wat in 2014 opnieuw resulteerde in gewelddadige anti-China demonstraties en een nieuw dieptepunt in de Sino-Vietnamese relaties. Tijdens deze protesten sprak een verslaggever van de South China Morning Post met een Vietnamese demonstrant op 19 mei 2014. Hij verwoordde zijn angst voor China als volgt:

⁷ The South China Sea, 'Disputed claims in the South China Sea' (versie 1 januari 2013), <http://www.southchinasea.org/maps/territorial-claims-maps/> (1 oktober 2014).

⁸ Denny Roy, 'Southeast Asia and China: balancing or bandwagoning?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 27 (2005) 2, 305-322, aldaar 315.

⁹ Time, 'In U-Turn, Anti-China Protesters Are Told to Go Home in Hanoi' (18 juli, 2011), <http://content.time.com/time/world/article/0,8599,2083721,00.html> (5 juni 2015).

‘I want to send a message that if we don't stop China today, tomorrow it will be too late, (Dao Minh Chu)’.¹⁰

Een aantal dagen eerder, op 11 mei 2014, waren deze anti-China betogingen in Vietnam begonnen. Zij waren gericht tegen de plaatsing van een Chinees olieplatform in de Zuid-Chinese Zee, dichtbij de betwiste Paracel-eilanden. Een woedende Vietnamese menigte beschadigde Chinese winkels, verwoestte Chinese bedrijven en belaagde Chinese arbeidsmigranten. Deze gewelddadige rellen hielden enkele dagen aan; 21 Chinezen kwamen hierbij om het leven. De VCP verbood in 2005 de demonstraties, dit in tegenstelling tot 2014 toen de anti-China betogingen wel werden toegestaan. De Vietnamese regering benadrukte dat de plaatsing van het Chinese platform werd beschouwd als een schending van de Vietnamese soevereiniteit.¹¹ Eveneens onderstreepte Minister-President Nguyen Tan Dung dat Vietnam de confrontatie met China niet uit de weg gaat en de eigen soevereiniteit altijd zal blijven beschermen.¹² Het was duidelijk dat de Vietnamese autoriteiten in 2014 een heel andere toon jegens China aansloegen dan negen jaar eerder. We zien hier niet minder dan een ommekeer in het China-beleid van Vietnam; waar eerder de confrontatie met China zoveel mogelijk werd ontweken, werd deze nu opgezocht.

Als deze ontwikkelingen worden gerelateerd aan het wetenschappelijke debat valt op dat deze discussie vooral de groeiende macht van China benadrukt. De discussie over het conflict benadrukt bovenal de groeiende macht van China en de wijze waarop het zijn ambities in de Zuid-Chinese Zee uitdraagt: door voortdurend op kleine incidenten aan te sturen en de spierballen te tonen. De meeste verklaringen gaan dus uit van een ‘realistisch’ perspectief op de internationale relaties in de regio: China dat zijn macht laat gelden. Maar ook de reacties van de buurlanden worden vaak vanuit een realistisch benadering verklaard. Het realisme is een dominante stroming binnen de internationale betrekkingen die stelt dat het internationale systeem anarchistisch is en staten strijden voor de eigen belangen en het vergoten van de macht.¹³ De meeste onderzoekers als Denny Roy, Ian Story en Michael

¹⁰ SCMP, ‘Firm grip kept on anti-China protests in Hanoi and Ho Chi Minh City’ (versie 19 mei 2014), <http://www.scmp.com/news/asia/article/1515157/firm-grip-kept-anti-china-protests-hanoi-and-ho-chi-minh-city?page=all> (11 augustus 2014).
<http://www.thanhniennews.com/politics/vietnam-condems-chinas-illegal-actions-in-east-sea-33074.html> (23 oktober 2014).

¹² Vietnam Law Guide, ‘Vietnam protects East Sea sovereignty by all necessary measures’ (versie 11 mei 2014), <http://vietlaw4u.com/vietnam-protects-east-sea-sovereignty-necessary-measures/> (23 maart 2015).

¹³ Stephen Walt, ‘International relations: one world, many theories’ *Foreign policy* 110 (1998) 29-46, aldaar 30-31.

Yahuda hebben de oplopende spanningen verklaard vanuit dit ‘realistisch’ perspectief.¹⁴ Voor hen is de groeiende macht van China de belangrijkste katalysator van de conflicten met het buurland Vietnam.¹⁵ De veranderde houding van Vietnam wordt hierin gezien als een reactie op de strategie die China ontplooit om een wereldmacht te worden. De dreiging van China en de economische competitie met China leiden vervolgens in Vietnam tot een negatief beeld en een harde opstelling ten opzichte van China.¹⁶ De Vietnamese reactie hierop is een strategie van *balancing* die onder andere bestaat uit diplomatiek protest, het publiekelijk bevestigen van de bescherming van de nationale soevereiniteit, modernisering van de defensie en het opschroeven van militaire samenwerking met de Verenigde Staten.¹⁷ De gezamenlijke militaire oefeningen van Vietnam met de Verenigde Staten zijn een signaal van Vietnam aan China dat het niet alleen staat.¹⁸ De aangehaalde banden met Japan en India en de positie in *Association of Southeast Asian Nations* (ASEAN) passen eveneens in de strategie van Vietnam om tegengewicht te bieden aan het opkomende China.¹⁹ Kortom: de toenemende druk van China op de regio wordt volgens hun beantwoord met het zoeken van bondgenootschappen en het vergroten van de eigen macht.

Op een geheel eigen manier beargumenteert Brantly Womack dat het machtsverschil tussen China en Vietnam de interactie tussen beide landen vormgeeft en het China-beleid van Vietnam verklaart.²⁰ In lijn met de eerdere beschreven onderzoeken stelt hij vast dat de machtsverschillen tussen Vietnam en China van belang zijn en dat de landen bovenal het eigen belang nastreven. Hij beargumenteert dat het verschil in macht, kwetsbaarheid en mogelijkheden, de asymmetrie, de interactie en perceptie van beide landen creëert.²¹ Hij noemt dit de theorie van asymmetrie: de zwakkere staat betuigt zijn eerbied voor de grotere staat in ruil voor erkenning van de autonomie. Volgens deze theorie zal in een asymmetrische machtsrelatie de zwakkere partij altijd meer aandacht geven aan deze relatie dan de sterkere

¹⁴ Denny Roy, ‘Southeast Asia and China: balancing or bandwagoning?’, *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 27 (2005) 2, 305-322, aldaar 305-307; Ian Storey, ‘Creeping Assertiveness: China, the Philippines and the South China Sea Dispute’, *Contemporary Southeast Asia* 21 (1999) 1, 95-118, aldaar 114-117; Michael Yahuda, ‘China’s new assertiveness’, 446-447.

¹⁵ Roy, ‘Southeast Asia and China’, 305-307; Jonathan Kirshner, ‘The tragedy of offensive realism: Classical realism and the rise of China’, *European Journal of International Relations* 18 (2012) 1, 53-75, aldaar 64.

¹⁶ Ian Tsung-Yen, Chen en Yang, Alan Hao ‘A harmonized Southeast Asia? Explanatory typologies of ASEAN countries’ strategies to the rise of China’, *The Pacific Review* 26 (2013) 3, 265-288, aldaar 277-279.

¹⁷ Carlyle Thayer, ‘Chinese Assertiveness in the South China Sea and Southeast Asian Responses’, *Journal of Current Southeast Asian Affairs* 30 (2011) 2, 77-104, aldaar 97.

¹⁸ Chen en Yang, ‘A harmonized Southeast Asia’, 279.

¹⁹ Derek McDougall, ‘Responses to ‘Rising China’ in the East Asian Region: soft balancing with accommodation’, *Journal of Contemporary China* 21 (2012) 73, 1-17, aldaar 13-17.

²⁰ Brantly Womack, *China and Vietnam. The politics of asymmetry*. Cambridge University Press, (Cambridge 2006).

²¹ Brantly Womack, ‘The politics of asymmetry’, 18.

partij.²² Volgens Womack leidt dit verschil in aandacht tot miscommunicatie en kan bij de kleinere partij leiden tot overdreven angst en een overtrokken reactie.²³

Womack stelt dat de huidige spanningen voortkomen uit de economische crisis die de economische verschillen tussen China en Vietnam heeft vergroot. Hierdoor is de asymmetri in de relatie vergroot wat geleid heeft tot groter wantrouwen aan Vietnamese zijde.²⁴ In een artikel uit 2010 test Carlyle Thayer deze theorie van asymmetrie.²⁵ Beide landen hebben volgens hem gebruik gemaakt van de banden tussen de politieke partijen om incidenten te sussen.²⁶ Hij beargumenteert dat Vietnam gebruikt maakt van een netwerk van de partij, staat, defensie en multilaterale mechanismen (als de ASEAN) om de relaties met China te behandelen in de conditie van asymmetrie. Hij beschrijft dat Vietnam tegelijk de nodige stappen onderneemt om de eigen nationale macht te versterken door het leger op te bouwen en meer militaire samenwerking met de VS te zoeken. Vietnam en China zouden volgens deze theorie te veel op het spel hebben staan om terug te keren naar een vijandige relatie.²⁷ De huidige spanningen en toenemende vijandigheden lijken dit echter tegen te spreken.

Naast de meest voorkomende realistische benadering zijn er ook andere benaderingen. Zo stellen verschillende onderzoekers dat de economische samenwerking tussen Vietnam en China de kans op escalatie vermindert en zorgt voor een versterking van de Sino-Vietnamese relatie.²⁸ Deze onderzoekers maken gebruik van een liberale benadering die stelt dat economische afhankelijkheid leidt tot toenemende handel en een verminderde kans op conflict.²⁹ Zo stelt Joseph Cheng dat de toenemende economische samenwerking het onderlinge vertrouwen versterkt waardoor beide landen niet gebaat zijn bij een conflict en dit proberen te vermijden.³⁰ Vietnam zou toenadering zoeken tot China om zo te kunnen profiteren van toenemende economische samenwerking.³¹

Andere onderzoekers gebruiken beide benaderingen, de realistische en liberale, en zien

²² Womack, 'China and Vietnam', 77-78.

²³ Idem, 77-82.

²⁴ Brantly Womack, 'Vietnam and China in an Era of Economic Uncertainty', *Asia Pacific Journal* 36 (2009) 2, 1-6, aldaar 5-6.

²⁵ Thayer, 'Vietnam and Rising China', 392-409.

²⁶ Carlyle Thayer, 'The tyranny of geography: Vietnamese strategies to constrain China in the South China Sea', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 33 (2011) 3, 348-369, aldaar 363.

²⁷ Idem, 363-369.

²⁸ David Shambaugh, 'China Engages Asia: Reshaping the Regional Order', *International Security* 29 (2004) 3, 64-99, aldaar 80.

²⁹ Kai He, 'Institutional balancing and international relations theory: economic interdependence and balance of power strategies in Southeast Asia', *European Journal of International Relations* 14 (2008) 3, 489-518, aldaar 490-494.

³⁰ Joseph Cheng, 'Sino-Vietnamese relations in the early twenty-first century', *Asian Survey* 23 (2011) 3, 379-405, aldaar 404.

³¹ Kang, 'Getting Asia wrong', 57-85.

Vietnam's economische afhankelijkheid als motivatie om toenadering te zoeken, maar stellen tegelijkertijd dat de toenemende assertiviteit van China heeft geleid tot de *balancing* strategie van Vietnam³². Deze lijn volgend bestaat het beleid van Vietnam jegens China dan ook aan de ene kant uit economische samenwerking wegens de economische afhankelijkheid en aan de andere kant uit confrontatie wegens de assertiviteit van China.³³ Chen en Yang stellen daarentegen dat juist de economische afhankelijkheid van en competitie met China het negatieve beeld van China en de harde opstelling van Vietnam hebben veroorzaakt.³⁴ De economische competitie met China, de toestroom van Chinese producten en de vele Chinese arbeidsmigranten zouden hebben bijgedragen aan de anti-China sentimenten in Vietnam.³⁵

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bestaande interpretaties van de wrijvingen tussen Vietnam en China zich vooral hebben gericht op de toenemende assertiviteit van China, de economische afhankelijkheid van Vietnam of de asymmetrische machtsrelatie. Er is dus veel minder aandacht geschonken aan de wijze waarop Vietnam zijn buitenlandse beleid jegens China formuleerde en op welke manier de binnenlandse politieke verhoudingen hierop invloed uitoefenden. Onderzoekers die hier wel aandacht aan schenken richten zich vooral op de link tussen de binnenlandse economische determinanten en het buitenlandbeleid. Zo is onder meer aangetoond dat de binnenlandse economische politiek heeft bijgedragen aan de normalisatie van de Sino-Vietnamese relaties in de jaren 90 van de vorige eeuw.³⁶ Een andere ontwikkeling die het China-beleid van Vietnam zou hebben beïnvloed is de opkomst van het nationalisme in Vietnam dat zich sterk afzet tegen China.³⁷ Het regime zou in economisch onzekere tijden, zoals tijdens de recente wereldwijde economische crisis, geneigd zijn om de confrontatie met China op te zoeken. Door de confrontatie aan te gaan met China komt de VCP tegemoet aan de visies van de betogers en versterkt het op deze manier de eigen legitimiteit.³⁸ Zowel de economische verklaring als het opkomende nationalisme worden meegenomen in de analyse van dit onderzoek. Ik stel dat dit interne ontwikkelingen zijn die

³² Phuc Thi Tran, Alena Vysotskaya G. Vieira, en Laura C. Ferreira-Pereira, 'Vietnam's strategic hedging vis-à-vis China: the roles of the European Union and Russia', *Revista Brasileira de Política Internacional* 56 (2013) 1, 163-182, aldaar 167.

³³ Le Hong Hiep, 'Vietnam's Hedging Strategy against China since Normalization', *Contemporary Southeast Asia* 35 (2013) 3, 333-368, aldaar 334-335.

³⁴ Chen en Yang, 'A harmonized Southeast Asia', 277-279.

³⁵ *Idem*, 279.

³⁶ Le Hong Hiep, 'Vietnam's Domestic-Foreign Policy Nexus: Doi Moi, Foreign Policy Reform, and Sino-Vietnamese Normalization', *Asian Politics & Policy* 5 (2013) 3, 387-406, aldaar 403.

³⁷ Le Hong Hiep, 'Performance-based legitimacy: The case of the Communist Party of Vietnam and Doi Moi', *Contemporary Southeast Asia* 34 (2012) 2, 145-172, aldaar 163-172; Le Hong Hiep, 'Vietnam's South China Sea Disputes with China: The Economic Determinants', *Korean Journal of Defense Analysis* 26 (2014) 2, 175-191, aldaar 186-190.

³⁸ Hiep, 'Performance-based legitimacy', 164-165.

mogelijkheden bieden voor de facties om de eigen machtspositie te versterken. Zo biedt het toenemend nationalisme en anti-China sentiment in Vietnam kansen voor de hervormingsgezinde factie aangezien zij eveneens kritisch staan ten opzichte van China. Door dit uit te vergroten en duidelijk te laten horen kunnen zij de eigen politieke positie verstevigen en het gewenste beleid doordrukken.

Een aantal binnenlandse politieke ontwikkelingen is van belang voor het politieke klimaat in Hanoi, en dus voor de formulering van het buitenlandse beleid. In de eerste plaats het opkomende maatschappelijk middenveld in Vietnam dat over het algemeen een sterke anti-China houding aan neemt.³⁹ Wat zoals net beschreven kansen biedt voor de hervormingsgezinde factie. Aangetoond is dat het maatschappelijk middenveld en de VCP verweven zijn⁴⁰. Oud partijkopstukken en huidige partijleden maken deel uit van onafhankelijke media, denktanks en belangengroepen en spreken zich openlijk uit. Mede hierdoor lijkt het maatschappelijk middenveld ook steeds meer in staat te zijn om de politiek te beïnvloeden.⁴¹ Om deze reden is het interessant om te onderzoeken op welke manier het maatschappelijk middenveld heeft bijgedragen aan de verandering van het China-beleid van Vietnam.

Een tweede binnenlandse ontwikkeling is de aanwezigheid van verschillende facties in de Vietnamese politiek. Dit is een mogelijke verklaring voor de verandering van de Vietnamese houding.⁴² Zoals eerder gesteld zijn de interne politieke ontwikkelingen onderbelicht als verklaring voor de kentering van het Vietnamese beleid. De analyse van Alexander Vuving dat het Vietnamese beleid ten aanzien van China de uitkomst is van de strijd tussen de twee visies van de facties in de VCP: economische integratie en anti-imperialisme⁴³, is interessant en de inspiratie voor dit onderzoek. Vuving heeft aangetoond dat in 2006 het China-beleid van Vietnam de uitkomst was van een interne politieke strijd.⁴⁴ In een ander artikel van Vuving, uit 2010, stelt hij dat de politiek van Vietnam bepaald wordt

³⁹ Le Hai, 'Anti-Chinese demonstrations in Vietnam looking from the hyphen Crisis' (versie 21 juli 2011) <http://blogs.bauer.uh.edu/vietDiaspora/contributors/anti-chinese-demonstrations-in-vietnam-looking-from-thehyphen-crisis/> (24 april 2015), aldaar 3-6.

⁴⁰ Carlyle Thayer, 'Vietnam and the challenge of political civil society', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 31 (2009) 1, 1-27, aldaar 21-23.

⁴¹ Thayer, 'Tyranny of geography', 360-363.

⁴² Carlyle Thayer, 'Vietnam in 2013: Domestic Contestation and Foreign Policy Success', *Southeast Asian Affairs* (2014) 1, 353-372.

⁴³ Vuving, 'Vietnam's China policy', 822-823.

⁴⁴ Hiep, 'Performance-based legitimacy', 165-166.

door China en de drie politieke kampen; *rent-seekers*, *conservatives* en *modernizers*.⁴⁵

Vervolgens toont hij aan dat de tweezijdigheid van het Vietnamese beleid ten aanzien van China een gevolg is van de strijd en dynamiek tussen de verschillende politieke kampen met verschillende ideologieën. In beide artikelen geeft Vuving een beschrijving van de interne politieke strijd voor 2006 en 2009 en hoe dit proces het Vietnamese beleid ten aanzien van China heeft bepaald. Maar hiervoor geldt: hij focust op één bepaald jaar en ziet hierdoor niet de ontwikkelingen over een langere periode.

Dit onderzoek bouwt verder op de artikelen van Vuving en analyseert de totstandkoming van het China-beleid van Vietnam voor de periode 2006-2014. Dit wordt gedaan door eerst de link tussen binnenlandse ontwikkelingen en buitenlandbeleid in kaart te brengen door de theorie van *Innenpolitik* te introduceren. Deze theorie die voortkomt uit de sociologie en geschiedschrijving stelt dat interne processen in een staat bijdragen aan de beslissingen die de staat maakt in het internationale speelveld. Ontwikkelingen als de interne politieke strijd en de opkomst van het maatschappelijk middenveld worden in kaart gebracht. Belangrijker nog, deze ontwikkelingen worden gezien als mogelijke oorzaken van de veranderde houding van Vietnam ten opzichte van China.

In het volgende hoofdstuk wordt de theorie van de *Innenpolitik* beschreven en worden de positie en visies van de facties uitgelegd. Vervolgens wordt de periode 2006-2014 chronologisch opgedeeld in twee tijdvakken. Partijcongressen zijn sleutelmomenten in de formulering van het beleid en de samenstelling van de regering, en vormen het temporele raamwerk van deze studie. Het eerste tijdvak begint met het tiende partijcongres van de VCP in 2006; het tweede tijdvak begint met het elfde partijcongres in 2011. In de conclusie zal ik de analyse geven waarin wordt beschreven hoe het Vietnamese beleid ten aanzien van China is veranderd en welke oorzaken de kentering in de Vietnamese houding teweeg hebben gebracht.

⁴⁵ Alexander Vuving, 'Vietnam: A tale of four players', *Southeast Asian Affairs* (2010) 1, 366-391, aldaar 366-378.

Hoofdstuk 1: Innenpolitik

Een verschil is duidelijk waarneembaar in de waarde die historici en politicologen hechten aan binnenlandse factoren in het verklaren van het buitenlandbeleid van staten.⁴⁶ Waar historici grote nadruk leggen op het belang van interne factoren kijken politicologen met name naar de externe factoren. Dit duidt erop dat in dit geval politicologie en geschiedenis twee gescheiden disciplines zijn met beperkte onderlinge interactie. Meer aandacht voor de interne factoren kan de theorieën van politicologen versterken.

Dit onderzoek kijkt naar invloed van de interne politieke strijd en het maatschappelijk middenveld door gebruik te maken van de theorie van de *Innenpolitik*. Deze theorie is ontstaan toen verschillende historici zochten naar een verklaring voor de Eerste Wereldoorlog en het Duitse aandeel hierin. In tegenstelling tot veel historici in die tijd, die in een geïdealiseerd beeld van het verleden wegvluchtten, onderzocht Eckart Kehr de geschiedenis van Duitsland om de agressie van het land te verklaren.⁴⁷ Kehr, beïnvloedt door werken van de socioloog Max Weber, zocht de verklaring van de Duitse agressie in binnenlandse economische en sociale factoren.⁴⁸ Weber zag de staat als een machtseenheid wiens acties werden bepaald door de strijd tussen de verschillende klassen en belangengroepen. Het buitenlandbeleid komt voort uit de dynamiek van deze strijdende interne groepen.⁴⁹

Volgens Kehr waren het de grootschalige sociale en economische veranderingen, ingezet door de industrialisatie, die Duitsland op het spoor hadden gezet richting de Eerste Wereldoorlog. Door de verschillende politieke partijen en belangengroepen in kaart te brengen en hun visies te onderzoeken liet Kehr zien hoe een compromis tussen de partijen leidde tot de bouw van een grootschalige zeemacht.⁵⁰ Kehr stelde dat het de liberalen en conservatieven waren die de handen ineensloegen om zo de aandacht af te leiden van de interne problemen en de sociaal-democraten buiten spel te zetten. Het was een politiek compromis tussen de conservatieven en liberalen, de zogeheten *sammlungspolitik*, die door het uitbreiden van de marine en het invoeren van graantarieven zowel Rusland als Engeland op de kast joegen en Duitsland isoleerden.⁵¹ Binnenlandse politieke afwegingen lagen volgens Kehr ten grondslag aan de redenen voor het Duitse buitenlandbeleid.⁵² Daarbij werd de

⁴⁶ Levy, 'Domestic politics and war', 653.

⁴⁷ James Sheehan, 'The Primacy of Domestic Politics: Eckart Kehr's Essays on Modern German History', *Central European History* 1 (1968) 2, 166-174, aldaar 166.

⁴⁸ Skop, 'The Primacy of Domestic Politics', 120.

⁴⁹ Idem, 120-121.

⁵⁰ Idem, 121.

⁵¹ Sheehan, 'The Primacy of Domestic Politics', 172.

⁵² Idem, 173.

uitbreiding van de marine gerechtvaardigd door de buitenlandse dreiging uit te vergroten⁵³. De oorlog had het probleem niet opgelost waardoor volgens hem de gevaarlijke situatie bleef voortbestaan.

Mede doordat Kehr op relatief vroege leeftijd stierf kreeg zijn werk in eerste instantie vrij weinig navolging. In Amerika gebeurde dit echter wel, Charles Beard gebruikte de theorie van Kehr in verschillende artikelen om vast te stellen dat binnenlandse politieke belangen de totstandkoming van het buitenlandbeleid verklaren.⁵⁴ Dit veranderde toen in 1965 Hans Ulrich Wehler enkele van de verloren gewaande stukken van Kehr verzamelde, bestaande stukken hieraan toevoegde en dit geheel samenbond in *Der Primat der Innenpolitik*⁵⁵. Kehr liet als één van de eersten de invloed van verschillende belangengroepen op het buitenlandbeleid van een staat zien.⁵⁶ Wehler en anderen volgden de lijn van Kehr en stelden dat de politiek van de Duitse elite, gericht op machtsbehoud, ten grondslag ligt aan het Duitse buitenlandbeleid.⁵⁷ Wehler stelde dat het buitenlandbeleid van Duitsland het product was van de binnenlandse problemen en mogelijkheden van de Duitse elite.⁵⁸ Een agressief buitenlandbeleid zou de aandacht moeten afleiden van de interne problemen en de opkomst van het socialisme.

Wolfgang Mommsen stelde in 1973 dat meeste historici het principe van de *Innenpolitik* onderschreven. Er waren verschillende varianten van de *Innenpolitik* die op andere manieren de invloed van binnenlandse factoren op het buitenlandbeleid onderzoeken.⁵⁹ Enkele jaren hiervoor in 1961, had Fritz Fischer een artikel geschreven waarin hij de schuld van de Eerste Wereldoorlog bij de Duitse elite legde die een sfeer had gecreëerd waarin het nationalisme sterk kon groeien. De nadruk op binnenlandse factoren als een verklaring voor de Eerste Wereldoorlog bleef niet beperkt tot de casus van Duitsland.⁶⁰

Verschillende onderzoekers onderzochten of binnenlandse factoren ook in andere

⁵³ Skop, 'The Primacy of Domestic Politics', 122.

⁵⁴ Idem, 124-126.

⁵⁵ Sheehan, 'The Primacy of Domestic Politics', 166.

⁵⁶ John Kurt Jacobsen, 'Are all politics domestic? Perspectives on the integration of comparative politics and international relations theories', *Comparative Politics* 21 (1996)1, 93-115, aldaar 101; Sheehan, 'The Primacy of Domestic Politics', 171.

⁵⁷ Levy, 'Domestic politics and war', 655-656.

⁵⁸ Brendan Simms, 'The return of the primacy of foreign policy', *German History* 21 (2003) 3, 275-291, aldaar 277.

⁵⁹ Wolfgang Mommsen, 'Domestic factors in German foreign policy before 1914', *Central European History* 6(1973)1, 3-43, aldaar 6-9.

⁶⁰ Levy, 'Domestic politics and war', 656-657.

landen in Europa hadden bijgedragen aan de Eerste Wereldoorlog.⁶¹ In de decennia hierna groeide de aandacht voor de *Innenpolitik* en zijn er in verschillende landen onderzoekers geweest die hebben gekeken naar de invloed van de binnenlandse politieke situatie op het buitenlandbeleid.⁶²

De *Innenpolitik* theorieën beargumenteren dat interne factoren als de politieke structuur, economie, nationale ideologie, publieke opinie, nationalisme, politieke partijen of de sociaal economische structuur bepalen hoe een land zich opstelt ten opzichte van de buitenwereld.⁶³ De *Innenpolitik* is een familie van theorieën waarbij elke theorie een andere binnenlandse factor aanwijst als cruciaal voor de totstandkoming van het buitenlandbeleid. Wat deze theorieën bindt is dat zij stellen dat het buitenlandbeleid van een staat het product is van de binnenlandse situatie.⁶⁴ In zijn sterkste vorm stellen zij dat alleen de binnenlandse situatie van belang is voor het ontstaan van het buitenlandbeleid. Dit onderzoek volgt deze lijn niet en stelt dat de binnenlandse situatie belangrijk is, maar dat er wel degelijk sprake is van invloed van de internationale omgeving. De internationale omgeving is derhalve secundair in de analyse naar het buitenlandbeleid van Vietnam en biedt met name mogelijkheden voor de beleidsmakers.

Tot nog toe gaan de genoemde artikelen met name over de totstandkoming van het buitenlandbeleid van democratieën. Aangezien Vietnam een eenpartijstaat is zijn deze theorieën niet zomaar toepasbaar. Om deze reden kijk ik naar enkele onderzoekers die het buitenlandbeleid van China, een andere eenpartijstaat, hebben onderzocht. Verschillende onderzoekers poogden de totstandkoming van het buitenlandbeleid van China te verklaren, enkele van hen deden dit door te wijzen op de aanwezigheid van de verschillende politieke facties in de eenpartijstaat, het factionalisme.⁶⁵ Het factionalisme beargumenteert eveneens

⁶¹ Arno Mayer, 'Internal Causes and Purposes of War in Europe, 1870-1956: A Research Assignment', *The Journal of Modern History* 41 (1969) 3, 292-303, aldaar 299-303; Samuel Williamson, 'The Origins of World War I', *Journal of Interdisciplinary History* 18 (1988) 4, 795-818, aldaar 804-817.

⁶² Fiona Adamson, 'Democratization and the domestic sources of foreign policy: Turkey in the 1974 Cyprus crisis', *Political Science Quarterly* 116 (2001) 2, 277-303, aldaar 302-303; Jack Levy, 'Declining power and the preventive motivation for war', *World Politics* 40 (1987) 1, 82-107, aldaar 100-107; James Fearon 'Domestic politics, foreign policy, and theories of international relations', *Annual Review of Political Science* 1 (1998) 1, 289-313, aldaar 295; Thomas Risse-Kappen, 'Public opinion, domestic structure, and foreign policy in liberal democracies', *World Politics* 43(1991) 4, 479-512, aldaar 510-512; Thomas Alan Schwartz, "'Henry,... Winning an Election Is Terribly Important": Partisan Politics in the History of US Foreign Relations', *Diplomatic History* 33 (2009) 2, 173-190, aldaar 180-190.

⁶³ Masuda Hajimu, 'Fear of World War III: Social Politics of Japan's Rearmament and Peace Movements, 1950-3', *Journal of Contemporary History* 47 (2012) 3, 551-571, aldaar 551-552.

⁶⁴ Peter Trubowitz, 'Structure and choice in foreign policy analysis', *División de Estudios Internacionales* 79 (2001) 1-22, aldaar 5.

⁶⁵ Nathan, 'A factionalism model', 58-64

dat het buitenlandbeleid afhankelijk is van de interne situatie.⁶⁶ De verschillende facties in de politieke partij in een eenpartijstaat strijden voor de eigen visie en het door hen gewenste buitenlandbeleid.⁶⁷ Het buitenlandbeleid van China wordt vormgegeven door drie kampen in de partij met verschillende visies over deze politiek.⁶⁸ Het factionalisme stelt net als Kehr's *Innenpolitik* dat het buitenlandbeleid de uitkomst is van een strijd tussen interne politieke groepen. Het verschil is echter dat de facties geen officiële politieke partijen of belangengroepen zijn maar deel uitmaken van de staatspartij. Dit onderzoek gebruikt het factionalisme eveneens, het onderzoekt of de aanwezige facties in de VCP invloed uitoefenden op het buitenlandbeleid van Vietnam in de periode 2006-2014. Belangrijk is de toevoeging van het factionalisme aan de bestaande verklaringen voor het China-beleid van Vietnam dit zorgt ervoor dat de op het oog dubbelzinnige houding van Vietnam kan worden verklaard.

De aanname in dit onderzoek is dat de competitie tussen de politieke facties zorgt voor een diffuus buitenlandbeleid.⁶⁹ Thayer heeft aangetoond dat er verschillende facties zijn in de Vietnamese politiek.⁷⁰ Vuving heeft in zijn artikel de verschillende visies van deze facties betreffende de identiteit van Vietnam en de gewenste opstelling van Vietnam tegenover China beschreven.⁷¹

De speech van premier Nguyen Tan Dung op 1 januari 2014 is hiervan een goed voorbeeld. In deze toespraak stelt hij dat Vietnam op weg is om een democratie te worden en een volwaardig lid van de internationale gemeenschap.⁷² Een visie die naar voren komt in de politiek die hij voorstaat. Zo was Dung één van de aanjagers achter het lidmaatschap van Vietnam van de World Trade Organisation (WTO). Dung stelt dat het in het belang van Vietnam is om economische hervormingen door te voeren. Dit vloeit voort uit zijn overtuiging dat de wereld één grote markt is geworden. Het buitenlandbeleid is in deze overtuiging eveneens afhankelijk van het beeld over de rol en identiteit van het land

⁶⁶ Quansheng, 'Domestic Factors of Chinese', 163-171.

⁶⁷ Allen Whiting, 'Chinese nationalism and foreign policy after Deng', *The China Quarterly* 142 (1995) 295-316, aldaar 311-315; Lieberthal 'Domestic Politics and Foreign Policy', 46-63; Mertha, 'Fragmented authoritarianism', 1007-1010; Thomas Gottlieb 'Chinese foreign policy factionalism and the origins of the strategic triangle', (Santa Monica 1977) <http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reports/2006/R1902.pdf>

⁶⁸ Bin Yu, 'The Study of Chinese Foreign Policy: Problems and Prospect', *World Politics* 46 (1994) 2, 235-261, aldaar 257-259; Lieberthal 'Domestic Politics and Foreign Policy', 46-63; Quansheng, 'Domestic Factors of Chinese', 163-164.

⁶⁹ Gary Winslett, 'Party Competition as a Driver of Foreign Policy: Explaining Changes in the British Labour Party's Immigration Policies and the Turkish AKP's Approach to Cyprus', *Josef Korbel Journal of Advanced International Studies* 4 (2012) 1, 127-153, aldaar 128.

⁷⁰ Thayer, 'Vietnam in 2000', 181-188.

⁷¹ Vuving, 'Vietnam's China policy', 819.

⁷² Prime Minister, 'Dungs New Year Message' (versie 1 januari 2014), <http://thutuong.chinhphu.vn:2012/Home/PM-Dungs-New-Year-Message/20141/2274.vgp> (3 juni 2015).

aangezien politici geneigd zijn om een beleid te formuleren wat in de lijn ligt van dit beeld.⁷³ Kalevi Holsti benadrukt het belang van dit beeld door te stellen dat het buitenlandbeleid van een staat afhankelijk is van het beeld dat de politieke leiders hebben over de rol van de staat.⁷⁴

Shih Chih-yu geeft in zijn onderzoek al aan dat het onwaarschijnlijk is dat er in een staat volledige consensus is over het beeld over de rol en identiteit van de staat. Hij stipt aan dat een revolutie of een politieke strijd kan zorgen voor een verandering in het zelfbeeld van het land en het buitenlandbeleid.⁷⁵ Vuving laat zien dat verschillende visies voortkomen uit verschillende ideeën over de rol en identiteit van Vietnam. In dit onderzoek zal onderzocht worden of de facties diverse beelden hebben over de rol, identiteit en het buitenlandbeleid van Vietnam.

Ondanks dat Vietnam een eenpartijstaat is waar de staat de media controleert heeft het maatschappelijk middenveld in de periode 2006-2014 een sterke groei doorgemaakt.⁷⁶ Veel politici hebben een rol in het maatschappelijk middenveld. Mede doordat er een bepaalde verwevenheid zit tussen het maatschappelijk middenveld en de politiek heeft het maatschappelijk middenveld meer de ruimte gekregen.⁷⁷ Hierdoor is het meer en meer in staat gebleken de publieke opinie te beïnvloeden en een onafhankelijk geluid te laten horen.⁷⁸ Vanwege de verwevenheid met de politiek lijkt het of het maatschappelijk middenveld wordt gebruikt in de interne politieke strijd. Deze gedachtegang wordt in de volgende paragrafen toegelicht. Eerdere onderzoeken hebben de link tussen de publieke opinie en/of het maatschappelijk middenveld op het buitenlandbeleid in andere landen al aangetoond.⁷⁹ Interessant is het om te onderzoeken of het maatschappelijk middenveld in Vietnam in staat is gebleken om invloed uit te oefenen op het buitenlandbeleid. In de volgende paragrafen worden de facties en hun visies beschreven. De rol van het maatschappelijk middenveld in Vietnam komt hier eveneens aan bod.

⁷³ Chih-yu Shih, 'National role conception as foreign policy motivation: The psychocultural bases of Chinese diplomacy', *Political Psychology* 9 (1988) 4, 599-631, aldaar 602.

⁷⁴ Kalevi Holsti, 'National role conceptions in the study of foreign policy', *International Studies Quarterly* 14 (1970) 3, 233-309, aldaar 239-240.

⁷⁵ Shih, 'National role conception', 602-603.

⁷⁶ Vuving, 'four players', 375-378; Marston, 'Bauxite mining', 174.

⁷⁷ Carlyle Thayer, 'Vietnam and the challenge of political civil society', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 31 (2009)1, 1-27, aldaar 18-19.

⁷⁸ Vuving, 'four players', 376-377.

⁷⁹ Kenneth Younger, 'Public Opinion and Foreign Policy', *The British Journal of Sociology* 6 (1955)2, 169-175, aldaar 173-175; Risse-Kappen, 'Public opinion, domestic structure, and foreign policy', 505-509; Piers Robinson, 'The CNN effect: can the news media drive foreign policy?', *Review of international studies* 25 (1999) 2, 301-309, aldaar 307-308.

Facties in Vietnam

In Vietnam is er sprake van een eenpartijstelsel. De Vietnamese Communistische Partij is aan de macht en controleert de staat, het leger en de media. De VCP bestaat uit verschillende facties met afwijkende visies.⁸⁰ Vuving heeft de verschillende denkbeelden en strategieën beschreven die de facties hanteren en volgen in de politiek die zij wensen ten opzichte van China.⁸¹ Vuving identificeerde drie politieke kampen: de conservatieven, de modernisten en de rent-seekers.⁸² Deze politieke facties zijn geen officiële partijen, maar groepen van politieke individuen die zich verbonden hebben. Dit leidt ertoe dat individuen, alhoewel gelieerd aan een politieke factie, kunnen overstappen naar een andere factie ofwel besluiten nemen die ingaan tegen de belangen van de eigen factie. De volgende paragrafen beschrijven de visies van deze groepen ten opzichte van de rol van Vietnam in de wereld, welke doelen zij stellen en door middel van welke strategieën zij deze willen bereiken.

De eerste groep wordt gevormd door de conservatieven die ook wel de anti-imperialisten worden genoemd. Deze factie is de oprichter van de Vietnamese Communistische partij. Vanaf het ontstaan van de VCP in 1930 is het een communistische partij.⁸³ De strijd tussen de verschillende klassen en de strijd tussen het socialisme en het kapitalisme vormen het ideologische fundament van deze groep. De conservatieven zien de wereld als het strijdtoneel van het socialisme versus het kapitalisme en gaan derhalve uit van solidariteit met gelijkgestemden. Het wereldbeeld van de conservatieven is gebaseerd op de strijd tussen het kapitalisme en het communisme. De conservatieven zien Amerika als de traditionele vertegenwoordiger van het kapitalisme en de natuurlijke vijand. China zien zij mede door de gedeelde ideologie als de gewenste bondgenoot. In de jaren '70 van de vorige eeuw was dit beeld over China radicaal anders. Het conflict omtrent de Zuid-Chinese Zee, het bondgenootschap van Vietnam met de Sovjet-Unie en de behandeling van etnische Chinezen in Vietnam droegen bij aan de verslechtering van de Sino-Vietnamese relaties.⁸⁴ De oorlog van 1979 tussen Vietnam en China was een dieptepunt in de Sino-Vietnamese relaties. Dit onderzoek gaat hier niet verder op in om de leesbaarheid te bevorderen.⁸⁵

Na het wegvallen van de Sovjet-Unie verbeterde de relaties tussen Vietnam en China in de jaren negentig gestaag. Er vond samenwerking op economisch en wetenschappelijk

⁸⁰ Thayer, 'Vietnam in 2000', 181-188.

⁸¹ Thayer, 'Vietnam in 2013', 370-372; Vuving, 'Vietnam's China policy', 819.

⁸² Vuving, 'Vietnam's China policy', 819.

⁸³ Idem, 809.

⁸⁴ Idem, 809.

⁸⁵ Amer, 'Sino-Vietnamese Normalization', 364.

gebied plaats.⁸⁶ De conservatieven staan derhalve voor een samenwerking met China op meerdere gebieden en hebben al meerdere pogingen tot toenadering gedaan. Zo trachtte Nong Duc Manh in 2002 om een ideologische alliantie met China op te zetten; hij sprak over ‘comrades plus brothers’. Dit is een verwijzing naar de manier waarop de relatie tussen Vietnam en China rond 1950 werd beschreven.⁸⁷ Wederom werd het Vietnamese verzoek afgewezen en spraken de Chinezen over een relatie tussen goede burens en vrienden.⁸⁸ Het China-beleid van de conservatieven is gericht op samenwerking dan wel bondgenootschap. China zien zij als een belangrijke medestander in de strijd tegen het kapitalisme.

Vanaf 1975 verslechterde de levensstandaard voor veel Vietnamezen op dramatische wijze. Dit was onder andere te wijten aan twee kostbare oorlogen en een sociaal-economische crisis.⁸⁹ De legitimiteit van de VCP zakte weg en deze crisis zou bijdragen aan de opkomst van de hervormingsgezinde factie. De hervormingspolitiek Doi Moi werd opgesteld om de economische crisis aan te pakken en de legitimiteit van de partij te herstellen. De politiek van Doi Moi hervormde de economische structuur, ontwikkelde een markteconomie, stabiliseerde de levensstandaard van de Vietnamezen en opende relaties met buitenlandse mogendheden.⁹⁰ Door het hervormen en openen van de Vietnamese economie kwamen er eveneens westerse concepten en ideeën het land binnen.

De conservatieven beschouwen westerse concepten zoals democratie, kapitalisme en mensenrechten als een gevaar voor de stabiliteit van de staat en het voortbestaan van de partij. De toenemende globalisering gekoppeld met de integratie van Vietnam in de wereldeconomie zagen zij als een gevaarlijke ontwikkeling. Verschillende conservatieve kopstukken spraken over de ‘threat of peaceful evolution’: zij vreesden dat de hervormingen en openstelling zouden leiden tot een verandering van regime.⁹¹

De conservatieven identificeren zich eerst als socialisten en daarna als Vietnamezen. Dit betekent dat het voortbestaan van de staat ondergeschikt is aan het voortbestaan van de partij. De conservatieven pogen nationalistische sentimenten in de Vietnamese maatschappij zoveel mogelijk te onderdrukken. Deze sentimenten gaan namelijk meestal gepaard gaan met anti-China geluiden.⁹² De doelen die de groep stelt zijn het behouden van de macht van de

⁸⁶ Amer, ‘Sino-Vietnamese Normalization’, 368.

⁸⁷ Idem, 357.

⁸⁸ Vuving, ‘Vietnam’s China policy’, 817.

⁸⁹ Le Hong Hiep, ‘Vietnam’s Strategic Trajectory: From Internal Development to External Engagement’, *Strategic Insights* 59 (2012) 1, 1-18 aldaar 2-3.

⁹⁰ Hiep, ‘Vietnam’s Strategic Trajectory’, 2.

⁹¹ Hiep, ‘Performance-based legitimacy’, 158-160.

⁹² Alexander Vuving, ‘Vietnam in 2012: A Rent-Seeking State on the Verge of a Crisis’, *Southeast Asian Affairs* (2013) 1, 323-347, aldaar 326.

VCP en het socialisme als ideologie. Het verdedigen en opbouwen van het socialistische Vietnam onder leiding van de VCP is dan ook het hoofddoel. De leidende rol van de partij wordt door conservatieven als zeer belangrijk gezien en de politiek van de conservatieven is zodoende gericht op overleving van het regime. Het waarborgen van de legitimiteit van het regime is dus van groot belang voor de conservatieven. De conservatieven pogen om eensgezindheid naar buiten toe uit te stralen; interne verdeeldheid in de partij zou de legitimiteit kunnen schaden. Belangrijke conservatieven die de positie van secretaris-generaal hebben bekleed zijn: Do Muoi (1991-97), Le Kha Phieu (1997-2001), Nong Duc Manh (2001-2011) en Nguyen Pho Tron (2011-huidig). Voormalig presidenten uit de conservatieve factie zijn: Le Duc Anh (1992-97), Truong Tan Sang (2011-huidig). De conservatieven hebben de partij opgericht en hebben van oudsher een dominante positie in de partij.

De tweede groep, de modernisten ofwel de hervormingsgezinden, ontstond in de jaren '80 van de vorige eeuw. Deze groep kwam met een nieuwe visie op de wereld op het moment dat het socialisme leek te falen, Vietnam in een economische crisis zat en de internationale wereld sterk aan het veranderen was. De modernisten waren het niet eens met de conservatieven en hadden een radicaal andere visie over Vietnam en het Vietnamese beleid ten aanzien van China. Zij trokken het socialisme meer en meer in twijfel. Dit werd versterkt door het economische succes van enkele kapitalistische buurlanden en een nieuw politiek gedachte goed, de perestrojka, in de Sovjet Unie. Onder aanvoering van Nguyen Co Thach en Vo Van Kiet, twee prominenten van de VCP, werd een nieuwe visie op de wereld geformuleerd. Deze visie kan worden gezien als een complete afwijzing van het gedachtegoed van de conservatieven. De modernisten weerleggen de stelling van de conservatieven dat de strijd tussen het kapitalisme en socialisme de motor van de geschiedenis is. In tegenstelling tot de conservatieven stellen de modernisten de belangen van het land Vietnam boven ideologische waarden. De modernisten zijn derhalve gebaat bij nationalistische elementen onder meer omdat deze vaak gepaard gaan met anti-China sentimenten. De hervormingspolitiek van Doi Moi had als doel om de Vietnamese economie te hervormen en banden met de rest van de wereld aan te knopen.

De modernisten gaan uit van globalisering en economische afhankelijkheid tussen landen. Zij zijn derhalve ook voor openstelling en versterking van de Vietnamese economie. Het doel is om Vietnam te transformeren tot een moderne kapitalistische staat. De modernisten willen dit bereiken door elementen van zowel het kapitalisme als het liberalisme te introduceren. In tegenstelling tot de conservatieven, die de wereld zien als het strijdtoneel van kapitalisme versus socialisme, zien zij de wereld als één grote markt. Zij stellen dat de

toekomstige conflicten tussen landen op economisch vlak zullen worden uitgespeeld en spreken over een economische race tussen de landen. Het hoofddoel is om de economie van Vietnam te ontwikkelen en te moderniseren. Dit doel moet worden bereikt door de economie van Vietnam open te stellen en onderdeel te worden van de regionale en wereldeconomie. Het Vietnamese lidmaatschap van de WTO en de ASEAN en de aangehaalde banden met de Verenigde Staten sluiten naadloos aan op deze visie.

Vo Van Kiet, premier van 1991 tot 1997, formuleerde in 1995 zijn visie op het buitenlandbeleid voor Vietnam.⁹³ Hierin nam hij vier fundamentele kwesties in op: het conflict met China omtrent de Spratly eilanden, conflict met Cambodja, openstelling van de internationale betrekkingen en de normalisatie van de banden met de Verenigde Staten. De modernisten stellen dat Vietnam een kritische blik moet gebruiken in het behandelen van de relatie met China en een positieve in de relatie de Verenigde Staten. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat Vietnam actief participeert in regionale samenwerking en integratie in de wereld economie. Het lidmaatschap van Vietnam bij ASEAN en de WTO zijn hiervan goede voorbeelden. Al met al heeft de visie van de modernisten als doel om Vietnam te ontwikkelen tot een industrieel land. Dit moet gedaan worden door de economische activiteiten en ontwikkelingen zoveel mogelijk te stimuleren. De officiële ideologie van de partij is officieel nog steeds het communisme: de conservatieven hebben van oudsher een dominante rol in de partij. Door deze machtsbalans hebben de modernisten de noodzaak om naar buiten toe te treden om de eigen visie te laten horen. Hierdoor zijn zij gebaat bij onafhankelijke media en een ontwikkeld maatschappelijk middenveld.⁹⁴ Sommige modernisten streven zelfs naar een democratisch Vietnam met een sterk ontwikkelde rechtstaat.⁹⁵ Gezien de laatste ontwikkelingen is de machtsbalans tussen de conservatieven en de modernisten aan het verschuiven. Verschillende onderzoekers vragen zich derhalve af of de modernisten onder aanvoering van Nguyen Tan Dung deze hervormingen wel echt willen doorzetten.⁹⁶

In de afgelopen 25 jaar, gelijktijdig met de opkomst van de modernisten, is de VCP geleidelijk aan meer ruimte gaan bieden voor media en de burgermaatschappij.⁹⁷ Sinds 2005 is er een toename van maatschappelijke organisaties die politiek geëngageerd zijn.⁹⁸ De eerste pogingen om een alternatieve politieke organisatie op te zetten werden gedaan door

⁹³ Vuving, 'Vietnam's China policy', 808-811.

⁹⁴ Alexander Vuving, 'Vietnam: A tale of four players', *Southeast Asian Affairs* (2010) 1, 366-391, aldaar 368

⁹⁵ Prime Minister, 'Dungs New Year Message' (versie 1 januari 2014), <http://thutuong.chinhphu.vn:2012/Home/PM-Dungs-New-Year-Message/20141/2274.vgp> (3 juni 2015).

⁹⁶ Vuving, 'Vietnam in 2012', 326.

⁹⁷ Vuving, 'four players', 375-376.

⁹⁸ Idem, 375-378.

verbannen Vietnamezen in het buitenland. Zo werd in 2005 in Houston door Nguyen Cong Bang de ‘Vietnam Populist Party’ opgezet.⁹⁹ In 2006 ontstond Bloc 8406, een groep van pro-democratische-activisten verspreid over het gehele land. Dit was een nieuwe ontwikkeling in Vietnam aangezien deze maatschappelijke organisatie zich uitsprak voor vrijheid van meningsuiting en democratie. Bloc 8406 zette zich hiermee af tegen de hegemonie van de VCP.¹⁰⁰ Daarnaast werd in 2007 de eerste onafhankelijke politieke denktank door verschillende oud-partijleden opgezet.¹⁰¹ Mede dankzij het internet is er eveneens meer ruimte gekomen voor publieke discussie. Het online nieuwspaper VietNamNet heeft zich sinds het ontstaan in 1997 ontwikkeld tot een belangrijk podium voor afwijkende visies. Ondanks dat het in 2007 onder supervisie kwam te staan van de VCP is het VietnamNet toch gelukt de rol als voorvechter van hervormingen en onafhankelijke media te behouden.¹⁰²

De conservatieven hebben een diep wantrouwen tegen onafhankelijke media en het maatschappelijk middenveld, aangezien zij vrezen dat deze zich tegen het regime gaan keren.¹⁰³ Daarentegen zijn de modernisten gebaat bij onafhankelijke media en een sterke burgermaatschappij om de eigen afwijkende visie ten gehore te brengen. Een sterk maatschappelijk middenveld geeft hun de mogelijkheid om verschillende onderwerpen publiekelijk ter sprake te brengen. Waar in de vorige eeuw verschillende groepen op het gebied van mensenrechten, democratie en religieuze vrijheid onafhankelijk van elkaar opereerden beginnen zij steeds meer verweven te raken. Daarnaast is er een grote verwevenheid tussen een deel van de VCP en het maatschappelijk middenveld¹⁰⁴. Met het maatschappelijk middenveld worden niet-gouvernementele en non-profit organisaties bedoeld die actief zijn in het openbare leven en tussen de burger en de overheid instaan. Gepensioneerde partijprominenten en huidige partijfunctionarissen bekritisieren openlijk de partij en zetten in enkele gevallen zelfs actiegroepen op. Jörg Wischerman stelt dat veel van de activiteiten van het maatschappelijk middenveld ontstaan in samenspraak met verschillende actoren in de VCP, non-gouvernementele organisaties en andere burgerorganisaties.¹⁰⁵ Hij beargumenteert dat de VCP op deze manier meeverandert met maatschappij. Hervormingen

⁹⁹ Carlyle Thayer, ‘Vietnam and the challenge of political civil society’, *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 31 (2009) 1, 1-27, aldaar 11.

¹⁰⁰ *Idem*, 2-4.

¹⁰¹ Vuving, ‘four players’, 376.

¹⁰² *Idem*, 377.

¹⁰³ Vuving, ‘Vietnam in 2012’, 326.

¹⁰⁴ Jörg Wischermann, ‘Governance and Civil Society Action in Vietnam: Changing the Rules From Within—Potentials and Limits’, *Asian Politics & Policy* 3 (2011) 3, 383-411, aldaar 385.

¹⁰⁵ Wischermann, ‘Governance and Civil Society’, 406-408.

zouden dus ook kunnen komen in samenspraak met de VCP.¹⁰⁶ Dat is een discussie voor een ander onderzoek, duidelijk moge wel zijn dat er sprake is van verwevenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de VCP.¹⁰⁷ Al deze ontwikkelingen duiden erop dat het maatschappelijk middenveld niet alleen groeiende is, maar zich eveneens ontwikkeld tot een legitieme speler in de Vietnamese politiek. Voor de conservatieve factie is het doel om de burgermaatschappij zoveel mogelijk te controleren terwijl de hervormingsgezinde factie gebaat is bij onafhankelijke media en een ontwikkeld maatschappelijk middenveld. Zo sprak Nguyen Tan Dung, een prominente modernist, zich uit voor een democratisch Vietnam met een sterke rechtstaat.¹⁰⁸

Andere prominente modernisten waren Minister van buitenlandse zaken Nguyen Co Thach (1982-91), premier Vo Van Kiet (1991-97), voormalig voorzitter van de Nationale Assemblee Nguyen Van An (2001-06) en premier Phan Van Khai (1997-2006). Dit onderzoek beschouwt Nguyen Tan Dung eveneens als een modernist. Vanaf 2006 heeft Dung de banden met het Westen aangehaald, zich kritisch uitgelaten over China en hervormingen doorgevoerd op economisch gebied. De visie van Vuving staat hier haaks op. Hij stelt namelijk dat Nguyen Tan Dung een rent-seeker is wegens zijn vermeende betrokkenheid bij enkele corruptieschandalen.¹⁰⁹ De betrokkenheid van Nguyen Tan Dung bij deze corruptieschandalen lijkt vast te staan. Daarentegen heeft Nguyen Tan Dung vanaf 2006 laten zien over een visie en wereldbeeld te beschikken. Dung heeft bijgedragen aan meer openheid in Vietnam op politiek en economisch gebied.¹¹⁰ Zo heeft hij een belangrijke rol gespeeld in de toetreding tot de WTO in 2007 en heeft met zijn live-chats, conferentie en speeches over democratie bijgedragen aan de opkomst van het maatschappelijk middenveld in Vietnam. Eveneens heeft Nguyen Tan Dung laten zien dat hij de confrontatie met China niet schuwt. Jonathon London stelt dat Nguyen Tan Dung de staatsman is die ervoor kan zorgen dat Vietnam een nieuwe weg inslaat.¹¹¹ Zo werd Nguyen Tan Dung al vergeleken met Deng Xiaoping vanwege zijn

¹⁰⁶ Wischermann, 'Governance and Civil Society', 408.

¹⁰⁷ Carlyle Thayer, 'Vietnam and the challenge of political civil society', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 31 (2009)1, 1-27, aldaar 18-19.

¹⁰⁸ Prime Minister, 'Dungs New Year Message' (versie 1 januari 2014), <http://thutuong.chinhphu.vn:2012/Home/PM-Dungs-New-Year-Message/20141/2274.vgp> (3 juni 2015).

¹⁰⁹ Vuving, 'Vietnam in 2012', 326.

¹¹⁰ Jörn Dosch, 'Vietnam in 2008: Foreign Policy Successes but Daunting Domestic Problems', *Southeast Asian Affairs* 2009 (2009)1, 373-388, aldaar 376-381.

¹¹¹ New America Media, 'Professor Jonathan London: Chinese Oil Rig Set Vietnam On a New Direction' (Versie 3 juni 2014), <http://newamericamedia.org/2014/06/professor-jonathan-london-chinese-oil-rig-set-vietnam-on-a-new-direction.php> (3 mei 2015).

succesvolle hervormingen in de economie.¹¹² Vanwege zijn visie en succesvolle hervormingen wordt Nguyen Tan Dung over het algemeen gezien als een modernist.¹¹³

De derde groep, de rent-seekers, hebben in tegenstelling tot de conservatieven en de modernisten niet een duidelijke visie op de wereld en de rol van Vietnam hierin. De rent-seekers hebben als doel om te profiteren van de huidige situatie en kennen geen ideologische inslag. Zij maken gebruik van de mix van kapitalisme en communisme die Vietnam kenmerkt om zo veel mogelijk winst te maken. Het kapitalisme zorgt voor mogelijkheden om winst te maken en het communisme voor monopolies en macht van de staat. In Vietnam bezit de staat al het land en controleert de pers.¹¹⁴ Dit geeft mogelijkheden aan politici om de macht die zij hebben aan te wenden voor persoonlijk gewin.¹¹⁵ De rent-seekers zijn derhalve corrupte politici. De rent-seekers hebben geen visie met betrekking tot de rol van Vietnam maar zijn wel gebaat bij de status quo. Hierdoor steunen zij de conservatieven als het gaat om de machtsmonopolies van de staat en steunen zij de modernisten als het gaat over het openstellen van de economie en het versoepelen van veel economische beperkingen. Het ontstaan van deze derde factie heeft ervoor gezorgd dat de politiek in Vietnam niet een strijd is tussen twee verschillende visies. De rent-seekers zijn simpelweg geïnteresseerd in een status quo waarbij zij maximaal kunnen profiteren.

De modernisten en de conservatieven hebben een verschillend wereldbeeld en daaraan gekoppeld een afwijkende perceptie van China. Waar de conservatieven China zien als de gedroomde bondgenoot zien de modernisten China als een grote bedreiging voor Vietnam. Dit onderzoek stelt echter niet dat de interactie tussen deze twee visies geheel het beleid ten opzichte van China kan verklaren. De houding van Vietnam ten aanzien van China is eveneens onderhevig aan bijvoorbeeld het verschil in macht. Voor de conservatieven is de ambitie om het beleid ten opzichte van China te richten op samenwerking en een mogelijk bondgenootschap. De toenemende assertiviteit van China en de weigering om een bondgenootschap te vormen zijn echter de realiteit. Dat gegeven noopt de conservatieven tot een aanpassing van het beleid. De modernisten zien China voornamelijk als een bedreiging; de acties van China in de Zuid-Chinese Zee sterken hen in de eigen opvatting. Zij staan voor een politiek van confrontatie ten opzichte van China. Hierin worden ze gesteund door het maatschappelijk middenveld dat zich kritischer uitlaat over China. Hierdoor zijn de spelregels

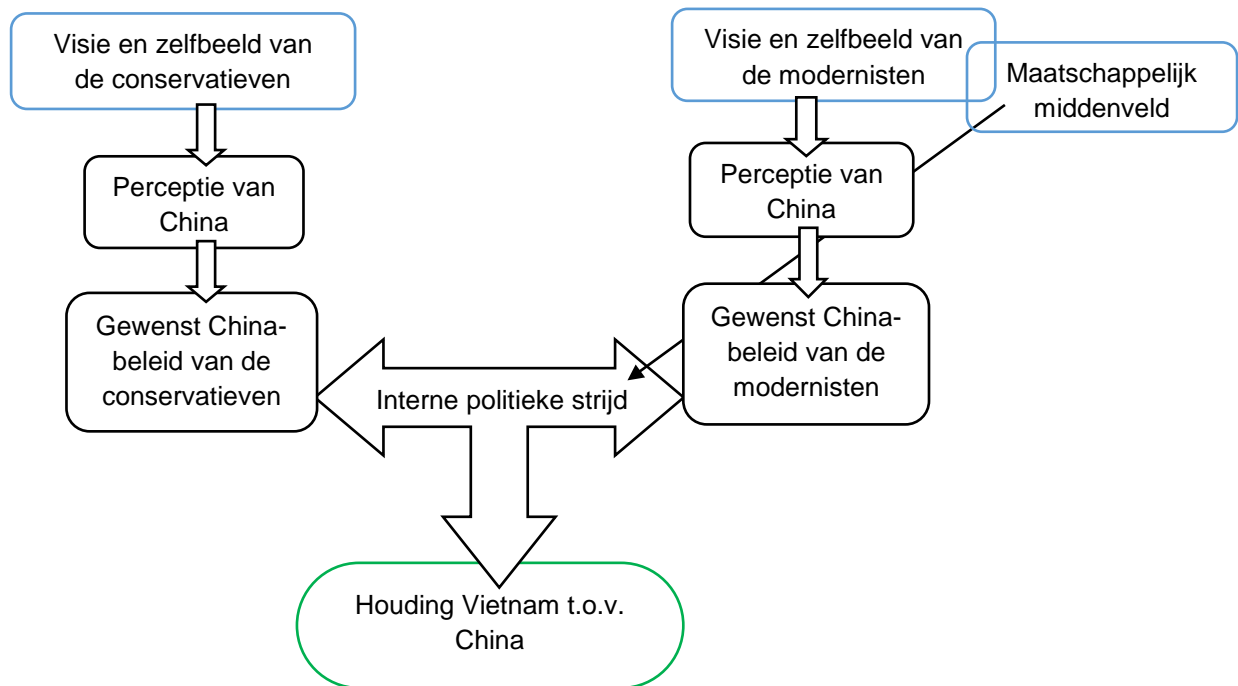
¹¹² Huffingtonpost, 'Nguyen Tan Dung: The Driving Force Behind Vietnam's Transformation, (Versie 2 oktober 2014), http://www.huffingtonpost.ca/daniel-d-veniez/vietnam_b_4753734.html (4 juni 2015).

¹¹³ Idem

¹¹⁴ Vuving, 'Vietnam in 2012', 325.

¹¹⁵ Idem, 325-333.

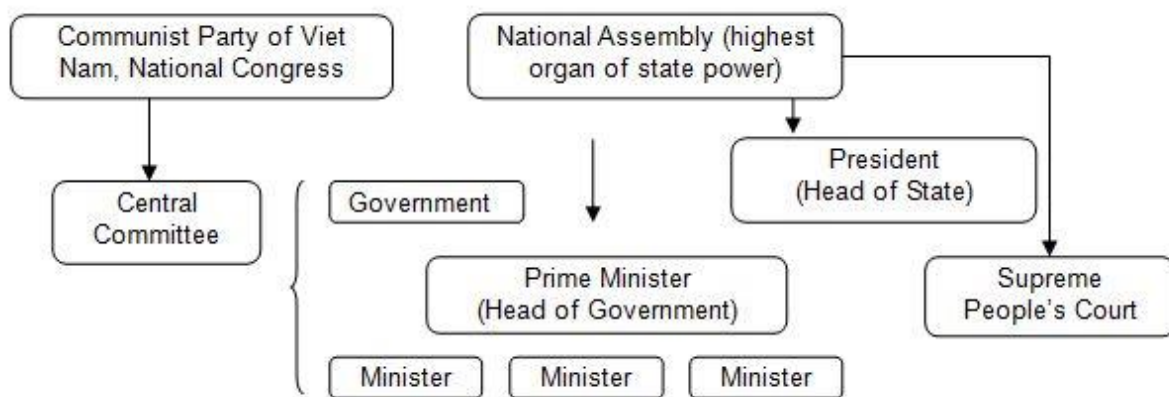
veranderd en wordt de strijd tussen de visies van de facties steeds duidelijker zichtbaar en meer in de openheid gevoerd (zie figuur 3). Duidelijk moge zijn dat de visie van het beleid ten opzichte van China en de context onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Figuur 3: China-beleid mix van beide visies.

Hoofdstuk 2: Jaren van openstelling

Dit hoofdstuk opent met een korte uitleg van de politieke structuur in Vietnam (zie figuur 4). Kennis hiervan is nodig om de ontwikkelingen in de interne politieke strijd te duiden. In een eenpartijstaat als Vietnam ligt alle macht bij de partij en is er geen duidelijk verschil tussen de politieke partij, beleidsmakers en de regering. De regering, het leger en de overheid zijn ondergeschikt aan de VCP. Het uitvoerende orgaan van de partij is het Politiek Bureau, deze bepaalt het regeringsbeleid en oefent invloed uit op de belangrijke benoemingen. Het Politiek Bureau bestaat uit veertien tot zestien invloedrijke prominenten uit de politieke partij en is het machtigste orgaan. Dit Politiek Bureau wordt verkozen door het Centraal Comité, wat bestaat uit verschillende ministers uit het kabinet. In Vietnam ligt de politieke macht bij de partij en heeft de Nationale Assemblée vooral een symbolische rol. De Nationale Assemblée (NA) heeft drie functies: wetten maken, beslissingen maken op het gebied van zeer belangrijke nationale onderwerpen en toezicht houden op de activiteiten van de regering. In de afgelopen jaren is de rol van de NA versterkt en is de regering in enkele gevallen genoodzaakt geweest om verantwoording af te leggen. De NA is invloedrijker geworden en bekritiseert nu actief de regering en het door haar gevoerde beleid. In Vietnam hebben de Minister-president, de premier en de secretaris-generaal de grootste macht.

*Figuur 4: Politiek Stelsel Vietnam.*¹¹⁶

Het tiende partijcongres

Het partijcongres wordt elke vijf jaar gehouden en is het hoogtepunt in de Vietnamese politiek. Tijdens het partijcongres worden verschillende vijfjaren plannen opgesteld en de verkiezingen van de partijtop vinden er plaats. De verkiezingen voor de topposities in de partij

¹¹⁶ NARA, 'Political system' (versie z.j), http://www3.pref.nara.jp/eastasia_e/1043.htm (4 mei 2015).

kennen een ingewikkelde procedure. Het partijcongres verkiest een nieuw Centraal Comité, wat gekozen wordt uit de partijelite. Het Centraal Comité verkiest op zijn beurt het Politiek Bureau en de secretaris-generaal (de hoogste positie).¹¹⁷

Het tiende partijcongres in 2006 kan met terugwerkende kracht worden gezien als een omslagpunt in de Vietnamese houding ten opzichte van China. In de periode 2006-2010 is er een belangrijke kentering geweest in het China-beleid van Vietnam. In de vijftien jaren hiervoor versterkte de banden met China gestaag dankzij een focus op de economische samenwerking.¹¹⁸ Het tegenovergestelde heeft plaatsgevonden in de afgelopen periode. De relatie met China verslechterde onder meer door een forse toename van de Chinese investeringen in Vietnam, enkele incidenten in de Zuid-Chinese Zee en de felle reactie hierop in Vietnam.¹¹⁹ De VCP heeft zowel op economisch als politiek gebied gekozen voor een onafhankelijke koers ten opzichte van China. De sterkere machtspositie van de hervormingsgezinde factie na het tiende partijcongres lijkt hier mogelijk aan te hebben bijgedragen. De hervormers zijn in staat gebleken om in ieder geval een sterk tegengeluid te laten horen en zich af te zetten tegen China.

Onder aanvoering van de hervormingsgezinde factie is Vietnam begonnen zich open te stellen. Zo trad het in 2007 toe tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO).¹²⁰ Dit versterkte de machtspositie van de hervormers, aangezien de eerder ingezette economische hervormingen definitief werden vastgelegd. Het nieuwe buitenlandbeleid resulteerde in strategische bondgenootschappen met grote mogendheden als Frankrijk, Japan en de Verenigde Staten. Dit is in lijn met de theorie van de *Innenpolitik* die stelt dat de interne dynamiek het buitenlandbeleid verklaart. Daarnaast wist de burgermaatschappij (het maatschappelijk middenveld) zich mede door enkele incidenten en de anti-China demonstraties te verenigen en een sterkere positie te verwerven. De incidenten en de anti-China demonstraties lieten eveneens zien dat er een grote verwevenheid is tussen het maatschappelijk middenveld en de VCP. Verschillende oud-partijleden en enkele huidige partijleden bleken deel uit te maken van het maatschappelijk middenveld.¹²¹ Mede door deze verwevenheid is het maatschappelijk middenveld in staat om kritiek uit te oefenen en een duidelijk anti-China geluid te laten horen.

¹¹⁷ David Koh, 'Vietnam: A Glass Half Full or Half Empty?'; *Southeast Asian Affairs* 2012 (2012) 1, 361-378, aldaar 361.

¹¹⁸ Wikileaks, 'DISCUSSION - VIETNAM - 11th Party Congress', (versie 29 mei 2013), https://wikileaks.org/gifiles/docs/17/1700291_discussion-vietnam-11th-party-congress-.html (8 februari 2015).

¹¹⁹ Idem

¹²⁰ Vuving, 'Vietnam at a Crossroads', 375.

¹²¹ Hunter Marston, 'Bauxite Mining in Vietnam's Central Highlands: An Arena for Expanding Civil Society?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 34 (2012) 2, 173-196, aldaar 184.

De burgermaatschappij is in staat gebleken om de interne politieke strijd tussen de facties te beïnvloeden. In de periode 2006-2010 heeft het maatschappelijk middenveld een sterk anti-China geluid laten horen wat de positie van de modernisten ten goede kwam. Verderop in dit hoofdstuk worden de incidenten en de anti-China demonstraties uitgebreid beschreven.

Onder politieke hoogspanning vond in 2006 het tiende partijcongres plaats.¹²² De voorbereidingen van het congres vonden al in 2005 plaats, toen het Centraal Comité een conceptlijst publiceerde met de namen van het nieuwe Politiek Bureau. Op deze lijst ontbraken de namen van acht van de veertien leden van het huidige Politiek Bureau. Deze acht zouden zich niet meer verkiesbaar stellen voor de verkiezingen voor het tiende Politiek Bureau. De conceptlijst was niet bindend maar gold als een advies. Een ongekend hoog aantal in de Vietnamese politiek; de eerste tekenen van een aanstaande strijd tussen de facties werden hiermee zichtbaar.¹²³

Vanuit het oogpunt van de hervormers waren de jaren 2001-2006 grotendeels verloren jaren, ondanks de economische voorspoed. Zij waren teleurgesteld in het lage tempo van de hervormingen en veranderingen in de politiek. Met jaloezie keken zij naar de succesvolle economische hervormingen in China. De conservatieve opstelling van de Vietnamese regering zou de economische ontwikkeling van Vietnam ernstig beperken.¹²⁴ De hervormers zetten in op Nguyen Tan Dung, een nieuwe sterke man die verschillende mensen kon verbinden en een hoog tempo aan hervormingen kon realiseren. Zij begonnen dan ook een krachtige campagne gericht tegen het zittende Politiek Bureau.¹²⁵ De conservatieven zagen de recente ontwikkelingen in een geheel ander daglicht. De conservatieven vreesden dat het haastig doorvoeren van hervormingen uiteindelijk zou leiden tot de ineenstorting van de macht van de VCP. De groeiende invloed van de Verenigde Staten in Vietnam werd door de conservatieven als bedreigend ervaren. Het afgesproken handelsakkoord en de bemoeienis van de Verenigde Staten met de mensenrechtenschendingen in Vietnam zijn hiervan enkele voorbeelden. De conservatieven steunden de zittende secretaris-generaal Nong Duc Manh die bekend staat om zijn conservatieve opstelling. Wederom was er binnen de partij een tweestrijd tussen de conservatieven en de modernisten. Dit uitte zich in contrasterende visies op de Vietnamese economie en het buitenlandse beleid. De factie van de conservatieven versus de factie van de modernisten.

¹²² David Koh, 'Leadership changes at the 10th Congress of the Vietnamese Communist Party', *Asian Survey* 48 (2008) 4, 650-672, aldaar 653.

¹²³ Idem, 650.

¹²⁴ Koh, 'Leadership changes', 652-653.

¹²⁵ Idem, 655.

In Vietnam wordt veel waarde gehecht aan de meningen van oud-partijleiders en andere partij-iconen. Deze hebben nog een grote informele invloed.¹²⁶ Zo hadden Le Duc Anh en Do Muoi, alhoewel gepensioneerd, een belangrijke rol in de lobby voor de herverkiezing van Nong Duc Manh. Dit speelde terwijl aan de andere kant partij-iconen als Vo Van Kiet en Vo Nguyen Giap lobbyden voor verandering. Tegelijkertijd waren zij alle vier voor de herverkiezing van Nguyen Van An als lid van het Politiek Bureau. De hoge leeftijd van Nguyen van An en het feit dat hij ontbrak op de eerder gepubliceerde conceptlijst leken erop te wijzen dat dit niet zonder slag of stoot zou worden doorgevoerd. Ondanks de verschillende facties met totaal afwijkende visies dienen zij toch vaak tot compromissen komen. De verwijdering van Nong Duc Manh zou ruimte bieden voor de herverkiezing van Nguyen Van An. Verschillende krachten bonden zich om de campagne tegen Nong Duc Manh op te zetten. Een groep onder aanvoering van Vo Van Kiet, Generaal Vo Nguyen Giap en voormalig staatsecretaris generaal Le Kha Phieu voerde campagne tegen Nong Duc Manh. Vo Van Kiet zag in de verwijdering van Nong Duc Manh de mogelijkheid om het tempo van de hervormingen te versnellen. Dit wou hij doen door op deze plek een sterke leider te plaatsen die gericht is op hervormingen. Le Kha Phieu, de voorganger van Nong Duc Manh, was teleurgesteld in het optreden van zijn opvolger en koesterde nog wrok wegens zijn eigen geforceerde aftreden. Na een lange strijd voorafgaand aan het congres slaagde Nong Duc Manh er evenwel in om aan te blijven.¹²⁷ Voor het eerst werd aan de afgevaardigden van de Nationale Assemblee gevraagd wie de nieuwe secretaris-generaal zou moeten worden. Nong Duc Manh kreeg bij deze stemming de meeste afgevaardigden achter zich, mede hierdoor kon hij zijn positie behouden.¹²⁸

Ondanks de steun van vier prominente partij-iconen werd Nguyen van An niet herkozen. David Koh stelt dat dit het gevolg is van een trend van democratisering en formalisering in de Vietnamese politiek. Zo worden de beslissingen over de verdeling van de posten formeel geregeld door het Centraal Comité. De invloed van oud partij-iconen en andere belangrijke figuren is hierdoor afgenomen. Regels over het verdelen van posten en het uitzetten van beleid dienen gevolgd te worden.¹²⁹

De steun van de conservatieve factie en het vertrouwen van de Nationale Assemblee waren uiteindelijk voldoende om Nong Duc Manh op zijn post te houden. Op de persconferentie na het 10de congres van de partij ontkende hij dat er sprake was geweest van

¹²⁶ Koh, 'Leadership changes', 656.

¹²⁷ Idem, 665.

¹²⁸ Idem, 664.

¹²⁹ Idem, 671-672.

een machtsconflict tussen verschillende facties.¹³⁰ De conservatieven zijn erbij gebaat om eenheid uit te dragen en pogen om conflicten binnenskamers te houden.

Een andere belangrijke positie is die van Minister-president. De toenmalige Minister-president Phan Van Khai, een economisch hervormer, sprak zijn steun voor vier mogelijke opvolgers voorafgaand aan het congres. Uiteindelijk sprak hij zijn definitieve steun uit aan Nguyen Tan Dung die mede daardoor zijn opvolger zou worden. De campagne van Nguyen Tan Dung werd gesteund door zowel de hervormingsgezinde als de conservatieve factie. Dit is een belangrijk gegeven aangezien dit zorgde voor een sterke machtsbasis voor Nguyen Tan Dung. Doordat Nguyen Tan Dung door zowel Vo van Kiet (hervormingsgezinde factie) en Le Duc Anh (conservatieve factie) gesteund werd heeft hij voor Vietnamese begrippen zeer snel politiek carrière kunnen maken. Zo werd hij het jongste lid van het Politiek Bureau in 1996. Analisten verwachten dat Nguyen Tan Dung, als opvolger van Phan Van Khai, eveneens hervormingsgericht zou zijn. Nguyen Tan Dung bleek, doordat hij gesteund werd door beide facties, gebonden om tussen de beide facties in te balanceren.

Duidelijk moge zijn dat er onder de leiding van Nguyen Tan Dung maar gedeeltelijk sprake was van hervormingen. Toch bewijst dit wel dat hij poogt de Vietnamese staat en economie te hervormen. Hij is alleen beperkt door de dominante positie van de conservatieve factie en de steun die hij krijgt van de rent-seekers. Nguyen Minh Triet, een modernist, nam de rol van president zonder veel controverse over van Trang Duc Luong. Nguyen Minh Triet dankte zijn politieke carrière aan de succesvolle economische hervormingen die hij doorvoerde in zijn tijd als chef van de Binh Duong provincie.¹³¹ De veranderingen in de top van de partij werden destijds gezien als een voortzetting van de trend naar meer openstelling en hervormingen. Eveneens was de benoeming van de twee Zuid-Vietnamezen Nguyen Tan Dung en Nguyen Minh Triet een trendbreuk. Voor het eerst waren twee van de drie top posities vergeven aan mensen uit Zuid-Vietnam. Al met al bevestigde het tiende partijcongres de nieuwe koers van Vietnam met betrekking tot het buitenlandbeleid.¹³² Een andere belangrijke uitkomst was dat het uiten van alternatieve meningen binnen de partij werd toegestaan.¹³³

¹³⁰ Koh, 'Leadership changes', 665.

¹³¹ Financial Times, 'Nguyen Minh Triet: Vietnam business-friendly face' (Versie 2 oktober 2012), <http://www.ft.com/cms/s/0/7d53b5ce-1b5c-11dc-bc55-000b5df10621.html#axzz3NOZRH6yr> (3 april 2015).

¹³² Wikileaks, 'SIGNIFICANT CHANGES IN FOREIGN POLICY UNLIKELY AT VIETNAM'S PARTY CONGRESS' (versie 4 mei 2006), <http://cables.mrkva.eu/cable.php?id=59385> (30 mei 2015).

¹³³ Koh, 'Leadership changes', 672.

Een nieuwe politieke realiteit

In 2007 vonden twee zeer belangrijke gebeurtenissen plaats. Ten eerste het lidmaatschap van Vietnam van de WTO en ten tweede de protesten van duizenden Vietnamezen (voornamelijk studenten) die demonstreerden tegen de Chinese claims in de Zuid-Chinese Zee. Voor Nguyen Tan Dung was het eveneens het eerste jaar aan de macht, dit zou hem er niet van weerhouden om direct een grote invloed uit te oefenen. De toetreding tot de WTO was de uitkomst en voortzetting van een jarenlang economisch hervormingsproces. Voor Vietnam betekende het lidmaatschap een nieuwe realiteit, Vietnam behoorde definitief tot de kapitalistische wereld. Al in 1995 begon Vietnam met het formele proces tot toetreding. Nguyen Tan Dung stelde terecht dat de toetreding tot de WTO een logische volgende stap was in de twintig jaar eerder ingezette economische politiek van Doi Moi (vernieuwing).¹³⁴ *Vietnam's bumpy road to reform* biedt een overzicht van de politiek van Doi Moi.¹³⁵ Het langverwachte lidmaatschap was een bevestiging van deze koers en een succes voor de modernisten. In 2007 werd de Vietnamese economie gezien en geroemd als de nieuwe Aziatische tijger.¹³⁶ De economie groeide met 8,4 procent en de buitenlandse investeringen stegen met liefst 70% toe ten opzichte van 2006. Deze toename in buitenlandse investeringen was vooral toe te schrijven aan het lidmaatschap van de WTO. Tegelijkertijd kende de Vietnamese economie door de hoge inflatie, de ongeschoolde beroepsbevolking en het hardnekkige handelstekort ook problemen. Een groot deel van de Vietnamese bedrijven kampte met een gebrek aan hoogwaardige technologie, marketing expertise en informatie om de concurrentiestrijd met de wereld aan te gaan. De openstelling bracht dus zowel kansen als problemen met zich mee.

Een deel van de partijtop erkende deze problemen en zag de noodzaak voor meer hervormingen. De nieuwe minister van onderwijs, Nguyen Thien Nhan, stelde dat onderwijs de top prioriteit had en beloofde grootschalige veranderingen. Het lidmaatschap van de WTO bracht een nieuwe dynamiek met zich mee waardoor de modernisten de ruimte kreeg om enkele hervormingen door te voeren. Zo werd de centrale administratie van de VCP gereorganiseerd, dit bracht een vermindering van het aantal departementen met zich mee. Bij de verkiezing voor de Nationale Assemblée in juli werd de toenemende invloed van de modernisten en met name Nguyen Tan Dung duidelijk. In tegenstelling tot zijn voorgangers

¹³⁴ The Vietnamese Observer, 'Doi Moi & WTO Globalization', (Versie 12 maart 2007),

<https://thevietnameseobserver.wordpress.com/2007/03/12/doi-moi-wto-globalization/> (26 februari 2015).

¹³⁵ Sophie Quinn-Judge, 'Vietnam's bumpy road to reform', *Current History* 105 (2006) 692, 284-289, aldaar 284

¹³⁶ Alexander Vuving, 'Vietnam: Arriving in the World—and at a Crossroads', *Southeast Asian Affairs* (2008) 1, 375-393, aldaar 376.

had hij invloed op de samenstelling van het kabinet. Zo lukte het Dung om een bondgenoot Nguyen Thien Nhan als zijn plaatsvervanger te positioneren.¹³⁷ Een invloed die Dung schromelijk overschatte toen hij opteerde om Phan Gia Khiem (minister van buitenlandse zaken) en Nguyen Sin Hung (vice-premier) te laten vervangen door politieke bondgenoten. Mocht dit plan gerealiseerd zijn zou Dung omgeven worden door voornamelijk lichtgewicht, politiek bondgenoten en slechts één lid van het machtige Politiek bureau. Een zeer grote verandering van samenstelling met het zittende kabinet. In het toenmalige kabinet zaten drie leden van het Politiek Bureau, waarvan Khiem en Hung twee kopstukken uit de conservatieve factie zijn. Dit plan stuitte dan ook op hevig verzet van de conservatieve factie. Het plan werd dan ook afgeschoten door Ho Duc Viet, hoofd van het Centrale Organisatie Departement en verantwoordelijk voor de personele zaken.¹³⁸ De reorganisatie van het kabinet is een gevolg van de visie van de hervormingsgezinde factie. Deze factie wil een kleinere overheid en meer vrijheid voor het bedrijfsleven en NGO's.¹³⁹ Dit kwam onder meer naar voren door de vermindering van het aantal ministeries van zesentwintig naar tweeëntwintig.

Na het partijcongres liet Nguyen Tan Dung op baanbrekende wijze zien dat hij behoorde tot een nieuwe generatie van politici. Op 9 februari 2007 gaf hij de mogelijkheid aan alle Vietnamezen (en andere geïnteresseerden) om via een internetverbinding tweeënhalf uur lang vragen te stellen.¹⁴⁰ Ook al werden de vragen van te voren doorgenomen, gedurende de dialoog schuwde hij delicate onderwerpen als persvrijheid, zijn familie en corruptie niet. Dit was een revolutionair moment in de Vietnamese politiek. Eerdere politieke leiders gingen vragen van het publiek altijd zoveel mogelijk uit de weg. Dung liet zien dat hij een nieuwe manier van politiek voorstaat en beschikt over genoeg zelfvertrouwen om hiermee om te gaan.

De livechat met Dung bracht een reeks van livechat's in Vietnam teweeg. Verschillende andere politieke leiders volgden en gaven het publiek eveneens de mogelijkheid om vragen te stellen. Dit waren met name kopstukken uit de hervormingsgezinde factie, kopstukken uit de conservatieve factie als Nong Duc Manh en Nguyen Pho Trong zijn niet overgegaan tot het organiseren van een livechat.¹⁴¹ Dit laat een belangrijk verschil zien tussen de twee facties. Waar beide geïnteresseerd zijn om de macht van de partij te behouden

¹³⁷ Vuving, 'Vietnam at a Crossroads', 379.

¹³⁸ Idem, 380.

¹³⁹ Idem, 381.

¹⁴⁰ Washington Post, 'Vietnamese Premier host online chat', (Versie 9 februari 2007) <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/02/09/AR2007020901137.html> (4 april 2015).

¹⁴¹ Vuving, 'Vietnam at a Crossroads', 382.

verschillen zij van mening hoe dit te realiseren. De modernisten onder aanvoering van Dung geloven dat de steun van het volk actief moet worden gezocht, uiteindelijk is een vorm van democratie dan ook onafwendbaar. De conservatieven willen de macht van de partij behouden, democratie ofwel het opgeven van de machtspositie van de partij is zeker niet gewenst.

Aangezien de hervormers aan invloed wonnen leek er meer ruimte te komen voor individuen om zich te mengen in de politiek. Een goed voorbeeld hiervan is de verkiezingscampagne voor de Nationale Assemblee in 2007. Voor de verkiezingen van de Nationale Assemblee hebben individuen de kans om zichzelf te nomineren. Aan deze mogelijkheid zijn enkele beperkende voorwaarden verbonden. Zo moet de aspirant-kandidaat door twee controleronden heen en dient de nominatie te worden goedgekeurd door burens en collega's. Ondanks deze beperkende voorwaarden was er sprake van een groot aantal zelf genomineerde aspirant-kandidaten, 223 van de 1136 in totaal. Een groot deel van deze zelf genomineerde kandidaten bestond uit partij leden, waaronder enkele prominente partijleden als de voormalig Minister van omgeving en grondstoffen Dang Hung Vo. De modernisten hoopten op deze manier een systeem te creëren waarin individuen eveneens konden participeren in de politiek, van een 'one party' naar een 'one party and many individuals'.¹⁴² Zo sprak Vo Van Kiet zich uit tegen de verschillende wetten die het zelfgenomineerde kandidaten bemoeilijkten om de kandidatuur daadwerkelijk door te zetten. Nguyen van An een andere oud partijleider uit het hervormingsgezinde kamp schreef een artikel waarin hij zich uitsprak voor meer democratie en een grotere rol van het parlement.¹⁴³

De conservatieve factie onder aanvoering van partijleider Nong Duc Manh zag dit als een dreigend gevaar. Nong Duc Manh waarschuwde dat de National Assemblee niet het gevaarlijke spel van de democratie zou moeten spelen.¹⁴⁴ De conservatieve factie had een belangrijke les getrokken uit de ineenstorting van de Sovjet-Unie. Volgens de conservatieven kunnen westerse ideeën als democratie een gevaar vormen voor de stabiliteit en het socialisme. De uitspraken van kopstukken van beide facties in de media laten zien dat er verschillende facties in de Vietnamese politiek zijn die er botsende visies op nahouden. Het factionalisme is duidelijk zichtbaar in Vietnam. Een interne politieke strijd die zich bovendien steeds meer verplaatst naar de publieke arena.

¹⁴² Abrami, Regina, Edmund Malesky, en Yu Zheng, 'Vietnam through Chinese eyes: Comparing vertical and horizontal accountability in single-party regimes', (versie 2 augustus 2007) http://www.researchgate.net/publication/228409863_Vietnam_through_Chinese_Eyes_Comparing_Vertical_and_Horizontal_Accountability_in_Single-Party_Regimes (13 augustus 2015) 1-47, aldaar 25-26.

¹⁴³ Vuving, 'Vietnam at a crossroads', 384.

¹⁴⁴ Idem, 383.

Ondanks de toegenomen invloed, zelfverzekerdheid en open optreden van de hervormingsgezinde factie was de conservatieve factie in dit geval nog steeds dominant. Niet voor niets is de huidige secretaris-generaal, de machtigste positie, een conservatief. De conservatieve factie sprak zich in de persoon van Nong Duc Manh uit en liet haar invloed via bijpassende maatregelen ook gelden. De druk van de conservatieve factie op de zelf genomineerde kandidaten werd derhalve opgevoerd. Verschillende zelf genomineerde kandidaten klaagden over de manier waarop zij onder druk gezet werden. Enkele partijprominenten van de hervormingsgezinde factie als Tran Quoc Thuan (hoofd Nationale Assemblee) en Truong Dinh Tuyen (Minister van handel) trokken zich na deze druk van de conservatieve factie eveneens terug. Uiteindelijk resulteerde dit erin dat 87% van de zelf genomineerde kandidaten zich terugtrok of terug werd gefloten.

De toetreding tot de WTO was als eerder beschreven een ommekeer in de Vietnamese geschiedenis. Vietnam transformeerde hiermee definitief van een in zichzelf gekeerd communistisch land naar een land dat zich actief openstelde naar de rest van de wereld. Vietnam poogde hiermee zichzelf te presenteren als een betrouwbare partner die uit was op economische samenwerking. Het buitenlandbeleid van Vietnam werd derhalve omschreven als 'friends to all'.¹⁴⁵ Het eerste jaar na de toetreding tot de WTO werd door de partijleiding aangegrepen om de status van Vietnam te verstevigen en de relaties met enkele strategische landen aan te halen.

Een hoogtepunt voor dit nieuwe buitenlandbeleid was het binnenhalen van het tijdelijke lidmaatschap van de VN Veiligheidsraad voor de periode van 2008-2009. Een prestatie die door Dung gevierd werd door naar New York te gaan om de vergadering bij te wonen. Daarnaast poogde Vietnam de banden met de grote machten van de wereld aan te halen om op deze manier bondgenoten te vinden en sterker te staan ten opzichte van China. President Nguyen Minh Triet bracht in dit jaar verschillende succesvolle diplomatieke bezoeken aan landen als Laos, China, Verenigde Staten, Cambodja en Australië. In november bezocht hij Japan waarmee Nguyen Minh Triet het eerste Vietnamese staatshoofd werd dat een bezoek bracht aan Japan. Een uniek bezoek dat de verandering in houding van Vietnam ten opzichte van de buitenlandse betrekkingen illustreert. Beide landen spraken tijdens het bezoek over het verdiepen van het strategische bondgenootschap. Het bezoek van premier Dung naar India was een succes aangezien beide landen de wens uitspraken om eveneens een strategisch bondgenootschap aan te gaan. Dung maakte tijdens zijn bezoek in Frankrijk

¹⁴⁵ Thayer Carlyle, 'Vietnam's Defence Policy and its Impact on Foreign Relations', Artikel gepresenteerd tijdens EuroViet 6 Asien-Afrika Instituut, Universität Hamburg, Duitsland, (2008): 1-56, aldaar 6-8.

duidelijk dat Vietnam ook geïnteresseerd was in een bondgenootschap met Frankrijk, een oproep die door Frankrijk positief beantwoord werd.¹⁴⁶ Al de beschreven stappen zijn onderdeel van Vietnam 's pogingen om goede relaties op te bouwen met verschillende grootmachten. Waar Vietnam eerder alleen een bondgenootschap had met Rusland en een speciale relatie met China heeft het de eerste stappen gezet naar bondgenootschappen met Japan, India, Frankrijk en de Verenigde Staten. Hierdoor denkt Vietnam sterker te komen te staan ten opzichte van China. Vietnam moet evenwicht zien te behouden in de relatie met zowel China als de Verenigde Staten. In 2007 intensifieerde beide relaties ondanks een aantal incidenten. De relatie van Vietnam met de Verenigde Staten werd door beide landen in 2007 positief benaderd, een doorbraak leek mogelijk. Zo sprak President Nguyen Minh Triet tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten de wens uit voor vriendschap en solidariteit. Dit bezoek werd echter voorafgegaan door politieke spanningen tussen de beide landen ingegeven door het hardhandige optreden van de Vietnamese regering een maand eerder. Vietnam arresteerde enkele pro-democratische activisten en verhinderde een ontmoeting van de vrouwen van de activisten met de Amerikaanse ambassadeur. De Verenigde Staten reageerde door voor te stellen het geplande bezoek uit te stellen. Vietnam schrok en besloot om toch te voldoen aan het Amerikaanse verzoek om enkele arrestanten vrij te laten waarop het geplande bezoek toch plaats kon nemen, weliswaar in een afgeslankte versie.

De Sino-Vietnamese relatie werd in 2007 bepaald door enkele incidenten in de Zuid-Chinese Zee. Gedurende het bezoek van de parlementsvoorzitter Nguyen Phu Trong aan China werd duidelijk dat China sterke bedenkingen had bij het gaspijplijn project van Petrovietnam en het Britse Petroleum dichtbij de Spratly eilanden. Het Britse Petroleum besloot door de toegenomen spanning, in ieder geval tijdelijk, te stoppen met het project.¹⁴⁷ De spanningen in de Sino-Vietnamese relatie namen toe en kwamen op negen juli tot uitbarsting. Op deze dag schoten enkele boten van de Chinese marine op Vietnamese vissersboten in de betwiste wateren waarbij één Vietnamees het leven liet. Spanningen namen verder toe door de Chinese druk op Vietnam om geen visa te verlenen aan enkel Taiwanese hoogwaardigheidsbekleders. De plannen van China om een administratieve regio op te zetten in de Spratly en Paracel eilanden ontlokte een serie van kleinschalige betogingen in Vietnam. Dit resulteerde in een verkoeling van de Sino-Vietnamese relaties. Daarnaast onderstreepte

¹⁴⁶ Tuoitrenews 5, 'Vietnam enters into strategic partnership with France', (versie 26 september 2013), <http://tuoitrenews.vn/politics/13539/vietnam-enters-into-strategic-partnership-with-france> (8 augustus 2015).

¹⁴⁷ Reuters, 'UPDATE 2-BP halts Vietnam exploration plan due China dispute', (versie 13 juni 2007), <http://www.reuters.com/article/2007/06/13/bp-vietnam-chinadispute-idUSL1389504420070613> (3 juni 2015)

het de verdeeldheid binnen de partijelite over de wijze waarop met de publieke druk wordt omgegaan.

Op drie aaneengesloten zondagen in december gingen duizenden Vietnamezen de straat op om te demonstreren tegen de Chinese assertiviteit in de Zuid-Chinese Zee. Deze demonstraties waren uniek, de eerste demonstraties in communistisch Vietnam in meer dan een halve eeuw.¹⁴⁸ Met name op de tweede en de derde zondag werden de demonstraties uiteindelijk toch door de autoriteiten de kop ingedrukt. Alexander Vuving verklaart dit door te wijzen op de Vietnamese angst voor vergelding van Chinese kant en de angst dat een dergelijke demonstratie zich mogelijk kan richten tegen het regime.¹⁴⁹ Deze anti-China demonstraties vormen een dilemma voor de VCP en laten duidelijk de verdeeldheid tussen de facties zien. Het dilemma is dat de VCP zijn legitimiteit voornamelijk haalt uit de economische prestaties en het verdedigen van de soevereiniteit van Vietnam. In tijden van economische tegenspoed is het toestaan van de demonstraties dan ook aantrekkelijk.¹⁵⁰ Als de VCP echter kiest voor de kant van de demonstranten jaagt het China verder het harnas in.

De conservatieve factie en de hervormingsgezinde factie staan hier lijnrecht tegenover elkaar. De conservatieve factie is als eerder beschreven met name gericht op machtsbehoud van de VCP en het bewaken van de socialistische ideologie van Vietnam. Zij staan voor een politiek die anti-Amerikaans is en gericht is op het verstevigen van de banden met China gezien de ideologische affiniteit. De anti-China demonstraties die een zeer nationalistisch karakter hebben zien zij als schadelijk en riskant voor de betrekkingen met China. De verwevenheid van het maatschappelijk middenveld en de hervormende factie zorgt voor extra wantrouwen bij de conservatieven. De hervormingsgezinde factie weet zich met betrekking tot het beleid ten opzichte van China gesteund door een groot deel van het maatschappelijk middenveld. Voor de hervormingsgezinde factie bieden de anti-China demonstraties dus een kans om de eigen positie te versterken. Door het actief bekritisieren van China kan de hervormingsgezinde factie steun winnen bij het volk en het maatschappelijk middenveld. Het bovenstaande is in lijn met de *Innenpolitik* theorie, de facties wegen interne politieke machtsafwegingen mee in het bepalen van het gewenste buitenlandbeleid. Voor de hervormers zijn de anti-China demonstratie een mogelijkheid om de eigen positie te versterken door zich duidelijk te profileren als anti-China.

Dit verschil in visie komt duidelijk naar voren in de speeches van prominenten uit

¹⁴⁸ Vuving, 'Vietnam at a crossroads', 389.

¹⁴⁹ Idem, 389-390.

¹⁵⁰ Hiep, 'Performance-based legitimacy', 163-166.

beide facties tijdens spanningen met China. Nong Duc Manh, één van de conservatieve leiders, benadrukte in zijn speech dat niet het verdedigen van de natie maar het behoud van de leidende socialistische ideologie boven alles verheven is. Dit in tegenstelling tot verschillende hervormingsgezinde kopstukken die spraken over het verdedigen van de soevereiniteit van Vietnam. De hervormingsgezinde factie stelt de natie boven het socialistische regime, zo kwam het voorstel om een nieuwe partijnaam aan te nemen. Een partijnaam zonder het woord communisme erin.¹⁵¹

De demonstraties lieten zien dat er meer dan ooit ruimte is voor het volk om zich uit te spreken. De studenten die deze demonstraties leiden vertegenwoordigen bovendien een nieuwe opkomende elite die vastberaden is om de natie te verdedigen.¹⁵² In 2007 hadden de modernisten mede door de gunstige economische situatie en de anti-China protesten aan invloed gewonnen. Zoals beschreven werden de banden met verschillende regionale machten en de Verenigde Staten aangehaald. De modernisten waren in 2007 in staat om het China-beleid van Vietnam vorm te geven. Dit beleid had tot doel om Vietnam onafhankelijker van China te maken. De volgende paragraaf beschrijft de jaren die hierop volgen.

Economische tegenslag en corruptieschandalen

De jaren 2004 tot en met 2007 kende economische voorspoed, in 2008 keerde het tij. Het zwaarte punt van de economie van Vietnam ligt in de handel met het buitenland. De wereldwijde financiële crisis had dan ook grote economische gevolgen voor Vietnam. De behaalde economische groei van 7-8% in de jaren hiervoor viel terug naar 5-6% in de jaren 2008 tot en met 2010.¹⁵³ De economische stabiliteit van Vietnam werd aangetast door een toenemende inflatie en neerwaartse druk op de munt. Deze economische tegenslag resulteerde in een verzwakking van de positie van Dung en een versterking van de invloed van de conservatieve factie.¹⁵⁴ Zo werd Dung voornamelijk bekritiseerd voor de hoge inflatie die Vietnam bleef teisteren. De economische crisis liet eveneens een verschil in inzicht zien tussen de conservatieve factie en de hervormingsgezinde factie. De conservatieve factie concludeerde dat een controlerende rol van de staat cruciaal is voor de stabiliteit van de economie. De hervormingsgezinde factie opperde dat juist de vele staatsbedrijven economisch herstel in de weg stonden.

¹⁵¹ Vuving, 'Vietnam at a crossroads', 390.

¹⁵² Idem, 389-390.

¹⁵³ Amer, 'Vietnam in 2010', 196-198.

¹⁵⁴ Jörn Dosch, 'Vietnam in 2008: Foreign Policy Successes but Daunting Domestic Problems', *Southeast Asian Affairs* 2009 (2009) 1, 373-388, aldaar 377.

Daarnaast bleven corruptieschandalen de partij teisteren. Het schandaal omtrent het bauxietmijnen project trok de meeste aandacht en gaf een sterke stimulans aan het maatschappelijk middenveld in Vietnam.¹⁵⁵ In 1980 waren de eerste plannen gemaakt voor exploitatie van de mijngronden in het zuiden van Vietnam. Destijds werden de risico's voor de natuur en de bevolking als te groot bevonden en werd het project afgeblazen. Jaren later, in 2001, sprak Nong Duc Manh met de Chinezen over een mogelijke samenwerking in het project, dit tot groot ongenoegen van de hervormingsgezinde factie. In 2008 kwam het project onder aanvoering van Dung en Manh in een stroomversnelling. De rol van Dung in dit project lijkt gezien zijn kritische opstelling tegenover China zeer opmerkelijk. Dit kan verklaard worden door de positie waarin Dung zich op dat moment bevond. De positie van Dung was door de financiële crisis ernstig verzwakt, Nong Duc Manh vroeg meerdere keren om zijn aftreden. Het lijkt er dan ook sterk op dat Dung in ruil voor het bauxietmijnen project economische steun van China heeft gekregen waarmee hij zijn positie kon behouden.¹⁵⁶

In 2009 kwam het project onder flinke kritiek te staan nadat een brief van oud-generaal Giap openbaar werd gemaakt.¹⁵⁷ In de brief waarschuwde Giap voor de ecologische risico's en de Chinese inmenging in het project.¹⁵⁸ Het project gaf verschillende bloggers, wetenschappers, veteranen, intellectuelen, nationalistes, studenten en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld een gemeenschappelijk doel. Of het nu ging om het bauxietmijnen, de Chinese assertiviteit in de Zuid-Chinese Zee of de angst voor China, de woede van het Vietnamese volk richtte zich op China.¹⁵⁹ Het bauxietmijnen schandaal verenigde de burgermaatschappij aangezien het een gemeenschappelijk doel kreeg. Het bauxietmijn schandaal kwam symbool te staan voor alle negativiteit rondom China.¹⁶⁰

In een jaar tijd groeide het netwerk tegen het bauxietmijnen project uit tot een coalitie van wetenschappers, burgers, ondernemers, gepensioneerde militairen, oud-partijleden en journalisten.¹⁶¹ Websites die propageerden tegen het project werden gelanceerd en verschillende wetenschappers stelden een petitie op tegen het project.¹⁶² Zo stelt Hunter Marston dat de omvang van het aantal nieuwsberichten, de publieke petitie en artikelen

¹⁵⁵ Vuving, 'four players', 377.

¹⁵⁶ Idem, 377-379.

¹⁵⁷ Idem, 377.

¹⁵⁸ Hunter Marston, 'Bauxite Mining in Vietnam's Central Highlands: An Arena for Expanding Civil Society?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 34 (2012) 2, 173-196, aldaar 183.

¹⁵⁹ Marston, 'Bauxite mining', 174.

¹⁶⁰ Vuving, 'four players', 378-379.

¹⁶¹ Carlyle Thayer, 'Political legitimacy of Vietnam's one party-state: Challenges and responses.', *Journal of Current Southeast Asian Affairs* 28 (2010)4, 47-70, aldaar 51

¹⁶² Vuving, 'four players', 379.

onthulden dat het maatschappelijk middenveld van Vietnam zeer levend is.¹⁶³ Dung reageerde op de publieke woede door een conferentie te organiseren om de ecologische risico's te onderzoeken en de voor- en tegenstanders een kans te geven om een debat te voeren.¹⁶⁴ Een unicum in Vietnam waar de VCP zich dus genoodzaakt zag om na publieke druk over te gaan tot een dialoog met het maatschappelijke middenveld. Viceminister-president Hoàng Trung Hai ging na overweldigende kritiek overstap en stelde dat Vietnam af zou zien van de exploitatie van de bauxietmijnen. Een succes voor het maatschappelijk middenveld dat in staat leek om plannen van de VCP dwars te bomen.¹⁶⁵ Daarnaast werd het hiermee eveneens erkend als legitieme gesprekspartner. Ondanks de publieke druk en de toezegging op de conferentie zetten de VCP de plannen echter voort, wel werd er besloten extra onderzoek te doen naar de ecologische risico's.¹⁶⁶

Het maatschappelijk middenveld is in staat gebleken om in debat te geraken met de politieke elite maar bleek tegelijkertijd ondergeschikt aan de VCP. Marshon stelt derhalve dat het maatschappelijk middenveld in Vietnam zich niet alleen beperkt tot non-gouvernementele organisaties maar eveneens in de Vietnamese Communistische Partij zit.¹⁶⁷ Met zijn onderzoek laat hij zien dat het maatschappelijk middenveld in Vietnam eveneens bestaat uit leden van de VCP. Op deze manier kan de opkomst van het maatschappelijk middenveld dan ook zorgen voor een verandering in de manier waarop de politiek in Vietnam wordt bedreven. Door deze opkomst is het mogelijk gebleken voor andersdenkenden om de meningen die zij hebben ten gehore te brengen.

Vuving stelt dat met name de hervormingsgezinde factie de behoefte heeft om de mogelijkheden tot publiek debat te vergroten. Op deze manier kunnen zij onderwerpen en meningen ter sprake brengen die niet de officiële partijlijn volgen.¹⁶⁸ De opkomst van de burgermaatschappij geeft derhalve de mogelijkheid tot het laten horen van afwijkende ideeën. Tegelijkertijd versterkt het maatschappelijk middenveld haar invloed en status door de verwevenheid met de VCP. Op deze manier kan het maatschappelijk middenveld actief het China-beleid van Vietnam beïnvloeden. De interne politieke strijd tussen de modernisten en de conservatieve factie kan hierdoor niet meer op de oude manier worden gevoerd. Ondanks de tegenwerking van de conservatieve factie is het maatschappelijk middenveld uitgegroeid tot een nieuwe speler in de interne politiek strijd. Gezien de versmelting van de

¹⁶³ Marshon, 'Bauxite mining', 189-190.

¹⁶⁴ Idem, 183.

¹⁶⁵ Marshon, 'Bauxite mining', 183-184.

¹⁶⁶ Idem, 184-185.

¹⁶⁷ Idem, 187.

¹⁶⁸ Vuving, 'four players', 376.

hervormingsgezinde factie en het maatschappelijke middenveld lijkt dit nieuwe mogelijkheden te brengen voor beiden.

Het is van groot belang om te realiseren dat de interne politieke strijd geen simpele optelsom is van de facties maar ook wordt beïnvloed door het maatschappelijk middenveld. De conferentie, livechats en demonstraties zijn alle uitingen van een toenemende invloed van het maatschappelijk middenveld en een nieuwe vorm van politiek. Dung was de eerste die overging tot een livechat en de eerste politicus die een conferentie organiseerde waar het maatschappelijk middenveld zich kon uitspreken over de plannen van de VCP. Hiermee heeft hij de burgermaatschappij legitimiteit gegeven en zijn eigen positie versterkt. De conservatieve factie staat nu niet alleen tegenover de hervormingsgezinde factie maar weet eveneens dat het in bepaalde mate rekening moet houden met de publieke opinie. Een publieke opinie die zeker in de periode 2006-2014 een sterke anti-China houding aan neemt. Het benadrukken van het anti-China-beleid door de hervormers levert hen op deze manier een positieversterking op, binnenlandse afwegingen zijn dus belangrijk in de totstandkoming van het gewenste buitenlandbeleid. Dit is een bevestiging van de theorie van de *Innenpolitik*.

De conservatieve factie erkende dit gevaar, zo lanceerde het een campagne tegen de 'strategy of peaceful evolution'.¹⁶⁹ De campagne waarschuwde dat bepaalde gevaarlijk elementen in de Vietnamese maatschappij uit zouden zijn op de transformatie van de Vietnamese maatschappij naar westers voorbeeld. Een duidelijke tegenzet van de conservatieve factie. Na het jaar 2007 waarin de modernisten aan invloed wonnen volgden de economische crisis en enkele corruptieschandalen. Met name de positie van Dung raakte hierdoor verzwakt. De opkomst van het maatschappelijk middenveld heeft de positie van de modernisten echter versterkt. De opkomst van het maatschappelijk middenveld droeg bij aan de verdere opening van de interne politieke strijd. Positief voor de modernisten die hierdoor de ruimte krijgen om het tegengeluid te laten horen. De interne politieke strijd wordt nog steeds gevoerd door de conservatieven en de hervormingsgezinden. De belangrijkste verandering is dat de opkomst van het maatschappelijk middenveld de manier waarop de strijd wordt uitgevochten wezenlijk heeft veranderd.

¹⁶⁹ Vuving, 'four players', 381.

Hoofdstuk 3: Nationalisme en publiek debat

In 2011 en 2014 waren er twee incidenten die werden opgevolgd door anti-China demonstraties in Vietnam, nieuwe dieptepunten in de Sino-Vietnamese relaties. In 2011 was er een incident waarbij een Chinees schip de kabels doorsneed van een Vietnamees schip. Drie jaren later, in 2014, zorgde de plaatsing van een olieplatform in de Zuid-Chinese Zee voor veel woede in Vietnam. De incidenten van 2011 en 2014 leidden tot anti-China demonstraties in Vietnam. Deze anti-China betogingen werden in eerste instantie toegestaan door de VCP. Een unicum in de Vietnamese geschiedenis waaruit blijkt dat Vietnam een andere houding ten opzichte van China heeft aangenomen. Een houding die voortkomt uit de veranderde machtsbalans tussen de conservatieven en de hervormingsgezinden in de Vietnamese politiek. Prominenten uit de hervormingsgezinde factie als Nguyen Tan Dung en Nguyen Minh Triet veroordeelden de Chinese acties in de Zuid-Chinese Zee en beloofden dat Vietnam ten koste van alles de eigen soevereiniteit beschermt. Dergelijke uitspraken kunnen rekenen op de steun van het maatschappelijk middenveld dat een sterke anti-China houding heeft aangenomen.¹⁷⁰ Het bauxietmijnshandaal, de toestroom van illegale Chinese werknemers, de concurrentie van goedkope Chinese producten, de Chinese aanvallen op Vietnamese vissers en de dreiging van China in de Zuid-Chinese Zee hebben bijgedragen aan een zeer negatief beeld over China bij het maatschappelijk middenveld in Vietnam.¹⁷¹ Ondanks verschillende aanvallen van de conservatieve factie op met name Nguyen Tan Dung wisten de hervormers uiteindelijk de eigen positie te versterken. De interne politieke strijd werd door de onafhankelijke media en een sterke burgermaatschappij steeds beter zichtbaar voor het publiek. Dankzij de relatief sterke positie van het maatschappelijk middenveld en het aanwakkeren van de anti-China demonstraties wist de hervormingsgezinde factie de eigen positie te versterken en een verandering in het beleid jegens China door te drukken.

Het elfde partijcongres

Het 11de partijcongres dat in 2011 werd gehouden kende haar aanloop in 2010 waarbij de politieke voorbereidingen werden getroffen en de messen geslepen. Het partijcongres is, als eerder beschreven, een hoogtepunt in de Vietnamese politiek waar de lijnen voor de komende 5 jaar worden uitgezet. Zowel Nong Duc Manh (secretaris-generaal) als Nguyen Minh Triet (president) konden zich niet meer verkiesbaar stellen voor de volgende termijn.¹⁷² Nong Duc Manh aangezien hij al twee termijnen had vervuld en Nguyen Minh Triet omdat hij de

¹⁷⁰ Vuving, 'four players', 379.

¹⁷¹ Idem, 379

¹⁷² Edmund Malesky, Paul Schuler, en Anh Tranm, 'Vietnam: Familiar Patterns and New Developments Ahead of the 11th Party Congress', *Southeast Asian Affairs* (2011)1, 337-363, aldaar 351-352.

pensioensleeftijd van 65 was gepasseerd. Dit betekende dat alleen Nguyen Tan Dung van de partijelite zich opnieuw verkiesbaar kon stellen. De conservatieve factie schoof voor de twee openstaande posities Truong Tan Sang, hoofd van het Centrale Comité voor economische zaken en Nguyen Phu Trong, voorzitter van de Nationale Assemblée naar voren.

De positie van Nguyen Tan Dung was door met name het bauxietmijnen project en het faillissement van Vinashin onder druk komen te staan van de conservatieve factie.¹⁷³ Vinashin is een staatsbedrijf dat schepen bouwt en door een zeer agressieve overnamestrategie en verkeerde keuzes een schuld van 4,4 miljard dollar had opgebouwd.¹⁷⁴ Aangezien Dung als enige van de partijtop de ambitie had om voor een volgende termijn te gaan werd hij hiervoor verantwoordelijk gehouden.¹⁷⁵ Vlak voor het 11de partijcongres kwam dit slechte nieuws over Vinashin naar buiten. Dit lijkt erop te duiden dat de conservatieve factie dit naar buiten heeft gebracht om Dung vlak voor de verkiezingen onder druk te zetten.¹⁷⁶ Zowel het bauxietmijnen project en het slechte nieuws over Vinashin werden in de Nationale Assemblée behandeld. Afgevaardigden gebruikte de NA als een podium om kritiek te spuiten op de beide projecten. Eén van de afgevaardigden stelde (voor het eerst in de Vietnamese geschiedenis) een motie van wantrouwen voor tegen Nguyen Tan Dung, dit voorstel werd echter afgeschoten.

De Nationale Assemblée, voorheen bekend als een symbolisch instituut, had nu de macht gekregen om publiekelijk kritiek te geven op de partijtop, een grote verandering in de Vietnamese politiek. Dit laat zien dat er in de Vietnamese politiek er sprake is van een ontwikkeling naar meer ruimte voor publiek debat en een grotere rol voor de Nationale Assemblée. Zachary Abuza stelt dat de onafhankelijkheid van de Vietnamese Nationale Assemblée historisch gezien zeer uniek is en verwacht dat zij meer en meer in staat zal zijn om druk uit te oefenen op de politieke leiders.¹⁷⁷ Edmund Malesky et al stellen dat drie ontwikkelingen de toegenomen macht van de NA verklaren, toegenomen participatie en competitie voor de afgevaardigden, meer expertise in de NA en de versterkte controlerende functie van de NA.¹⁷⁸ Ontwikkelingen die mede mogelijk zijn gemaakt door de partijelite. De partijelite en met name de modernisten maken steeds meer gebruik van de publieke ruimte en

¹⁷³ Malesky et al, 'Familiar Patterns', 340.

¹⁷⁴ Idem, 349-350.

¹⁷⁵ Idem, 352-353.

¹⁷⁶ Idem, 350-351.

¹⁷⁷ Bloomberg, 'Vietnam's National Assembly Starts Term After Elections', (versie 21 juli 2011)

<http://www.bloomberg.com/news/articles/2011-07-21/vietnam-national-assembly-may-get-more-critical-of-government-after-start> (11 april 2015).

¹⁷⁸ Malesky et al, 'Familiar Patterns', 341-342.

de NA om de interne politieke strijd te voeren.¹⁷⁹ Hierdoor ontwikkelt de NA zich meer en meer tot de plek voor debat tussen de conservatieve factie en de hervormingsgezinde factie.

Het 11de partijcongres werd gehouden van twaalf tot negentien januari 2011. Naast enkele institutionele veranderingen als het sorteren van de namenlijst op alfabetische volgorde bracht het congres geen beduidende veranderingen teweeg. Het was een congres zonder al te veel belangrijke veranderingen. De politieke strijd was zonder meer heviger dan andere jaren, de uiteindelijke resultaten daarentegen niet. Zowel Nguyen Tan Dung als Truong Tan Sang waren beide in de race voor de hoogste positie van secretaris-generaal, een positie die uiteindelijk naar Nguyen Phu Trong zou gaan. Truong Tan Sang, een conservatieve partijprominent kreeg uiteindelijk de ceremoniële rol van president. Waarbij moet worden benadrukt dat Nguyen Phu Trong in de conservatieve partij bekend stond als een havik met een sterke achtergrond in de Marxistisch theorie die zich vooral hard maakte voor het bestrijden van corruptie.¹⁸⁰ Maar in zijn positie als voorzitter van de NA bleek dit mee te vallen en voerde hij enkele belangrijke institutionele hervormingen door. Zo vergrootte hij de macht van de NA succesvol en liet zich kennen als een man van compromissen.¹⁸¹ Nguyen Phu Trong werd met name gekozen tot secretaris-generaal vanwege zijn brandschone reputatie en vanwege het feit dat hij goed lag bij de verschillende facties.¹⁸² De aanval van de conservatieve factie verzwakte de positie van Nguyen Tan Dung maar dankzij zijn brede machtsbasis kon hij zijn post behouden. Het 11de partijcongres kende dan ook geen grote verandering en was al met al een voortzetting van de huidige politieke situatie.¹⁸³

Het Binh Minh 02 incident

Twee incidenten in de Zuid-Chinese Zee tussen Vietnamese en Chinese boten resulteerden in toenemende spanningen in de Sino-Vietnamese relaties. Op 26 mei 2011 sneed een Chinees schip de kabels door van een Vietnamees schip, het Binh Minh 02 incident. Dit incident werd op negen juni 2011 gevolgd door een vergelijkbaar incident waarbij de kabels eveneens werden doorgesneden.¹⁸⁴ De reactie in Vietnam was een explosie van nationalisme en anti-Chinese gevoelens. In verschillende steden in Vietnam gingen duizenden Vietnamezen de

¹⁷⁹ Malesky et al, 'Familiar Patterns', 348.

¹⁸⁰ Lewis Stern, 'The 11th Congress of the Vietnamese Communist Party: Political and Military Leadership Changes', (Versie 12 april 2010), https://www.academia.edu/2073557/The_11th_Congress_of_the_Vietnamese_Communist_Party_Political_and_Military_Leadership_Changes (2 augustus 2015).

¹⁸¹ Vuving, 'Vietnam in 2012', 331-332.

¹⁸² Idem, 331.

¹⁸³ David Koh, 'Vietnam: A Glass Half Full or Half Empty?', *Southeast Asian Affairs* (2012) 1, 361-378, aldaar 373-374.

¹⁸⁴ Idem, 372-373.

straten op om te demonstreren.¹⁸⁵ De demonstraties voor de Chinese ambassade zouden uiteindelijk twee maanden doorgaan. Op 9 juni sprak Nguyen Tan Dung zich uit tegen China en beloofde hij de Vietnamese soevereiniteit van de Paracel en Spratly eilanden te verdedigen.¹⁸⁶ Aftredend president Nguyen Minh Triet sprak woorden van vergelijkbare strekking toen hij stelde dat Vietnam vastbesloten was om de eigen soevereiniteit ten koste van alles te beschermen.¹⁸⁷ Deze uitspraken van Nguyen Tan Dung en Nguyen Minh Triet in combinatie met vergelijkbare woorden in de media en kranten stimuleerden de demonstraties.¹⁸⁸ Wederom waren het twee kopstukken uit de hervormingsgezinde factie die zich sterk uit spraken tegen China en de nationalistische gevoelens aanwakkerden. Dit in tegenstelling tot prominenten uit de conservatieve factie die zich in minder sterke bewoordingen uitlieten of de gemoederen probeerden te bedaren. Le Hai stelt dat de opkomst van het nationalisme in Vietnam betekent dat de VCP niet langer het symbool van Vietnam is.¹⁸⁹ Het communisme als symbool voor de eenheid van Vietnam is vervangen door het nationalisme.

‘demonstrators represent the message that the majority might have accepted: they were against China’s attempt of expansion. PM Nguyen Tan Dung, foreign ministry speaker Nguyen Pho Tang and official newspapers all repeated the same message on sovereignty of Vietnam and against the Chinese’.¹⁹⁰

De demonstranten, het maatschappelijk middenveld, de media en de hervormingsgezinde factie onder aanvoering van Dung dragen allen dezelfde boodschap uit; tegen de Chinese assertiviteit en voor de bescherming van de soevereiniteit van Vietnam. Belangrijker nog is dat zij staan voor een andere visie betreffende de identiteit van Vietnam.¹⁹¹ De demonstranten lieten duidelijk merken dat zij een andere beeld hebben over Vietnam dan de conservatieve factie. Het beeld van de demonstranten, het maatschappelijke middenveld en de media komt overeen met de opvatting van de hervormingsgezinde factie.

¹⁸⁵ Le Hai, ‘*Anti-Chinese demonstrations in Vietnam looking from the hyphen Crisis*’ (versie 21 juli 2011) <http://blogs.bauer.uh.edu/vietDiaspora/contributors/anti-chinese-demonstrations-in-vietnam-looking-from-thehyphen-crisis/> (24 april 2015), aldaar 1.

¹⁸⁶ Carlyle Thayer, ‘China’s New Wave of Aggressive Assertiveness in the South China Sea’, *International Journal of China Studies* 2 (2011)3, 555-583, aldaar 18-19.

¹⁸⁷ Thayer, ‘New wave of Chinese’, 18-19.

¹⁸⁸ Le Hai, ‘Anti-Chinese Demonstrations’, 4.

¹⁸⁹ Idem, 7.

¹⁹⁰ Le Hai, ‘Anti-Chinese Demonstrations’, 4.

¹⁹¹ Idem, 5.

Een verzwakking van de positie van de conservatieven die de partij boven de natie stellen. De positie van de modernisten wordt hiermee versterkt aangezien dit nationalisme het communisme als symbool van de Vietnamese eenheid vervangt. Eveneens staat de visie van de demonstranten, net als het beleid van de hervormingsgerichte factie, negatief ten opzichte van China. De hervormingsgezinde factie gebruikt op deze manier het nieuwe Vietnamese nationalisme om de eigen positie te versterken en het China-beleid van Vietnam vorm te geven. Incidenten in de Zuid-Chinese Zee geven de hervormingsgezinde factie de kans om de positie te versterken. De veroordelingen van de Chinese acties en het benadrukken van de nationale eenheid versterken de positie van Nguyen Tan Dung en leiden de aandacht af van de corruptieschandalen.¹⁹²

De conservatieve factie is sterk gericht op het behouden van de legitimiteit van de partij. Corruptie zien zij derhalve als één van de grote gevaren voor het voortbestaan van de partij. De keuze voor Nguyen Phu Trong als partij baas was een poging om het imago van de partij op te poetsen.¹⁹³ De anti-corruptie-campagne onder leiding van Nguyen Phu Trong is volgens Alexander Vuving met name gericht op Nguyen Tan Dung.¹⁹⁴

De strijd tussen de beide facties werd bij het 6de plenum van het Centraal Comité voor het publiek zichtbaar. Het Politiek Bureau stelde een verklaring op waarin werd vermeld dat een ‘comrade of the Polit Bureau’ verantwoordelijk zou worden gehouden voor fouten in het managen van de economie van Vietnam.¹⁹⁵ Volgens David Koh een poging van Truong Tan Sang en Nguyen Phu Trong om Nguyen Tan Dung via een motie van wantrouwen af te zetten.¹⁹⁶ Doordat het Centraal Comité de aanbevelingen niet opvolgde en zelfs het Politiek Bureau bekritiseerde voor de gemaakte fouten kon Nguyen Tan Dung aanblijven.¹⁹⁷

Vanwege de steun van het Centraal Comité kon Dung ondanks de druk van het Politiek Bureau aanblijven.¹⁹⁸ In een speech op televisie bood Nguyen Phu Trong vervolgens zijn excuses aan voor de fouten die het Politiek Bureau had gemaakt waardoor er een cultuur van corruptie had kunnen ontstaan.¹⁹⁹ Eveneens liet dit zien dat de macht van het Centraal Comité zo ver gegroeid is dat het beslissingen van het Politiek Bureau niet altijd meer zal opvolgen en

¹⁹² Koh, ‘A Glass’, 374.

¹⁹³ Vuving, ‘Vietnam in 2012’, 331.

¹⁹⁴ Idem, 331-334.

¹⁹⁵ Vuving, ‘Vietnam in 2012’, 334.

¹⁹⁶ David Koh, ‘The Sixth Plenum in Vietnam: Thunder without Rain,’ *ISEAS Perspective* October 29, 2012, 1-8, aldaar 4.

¹⁹⁷ Idem, 5.

¹⁹⁸ Idem, 6.

¹⁹⁹ BBC, ‘Vietnam PM spared action as Communist Party meeting ends’, (Versie 16 oktober 2012), <http://www.bbc.com/news/world-asia-19957834> (22 mei 2015).

zelfs kan terugdraaien. Het Politiek Bureau dat onder invloed stond van Truong Tan Sang en dus de conservatieve factie had geprobeerd om Nguyen Tan Dung af te zetten. De steun van het Centraal Comité had Nguyen Tan Dung gered.

Dit is een ontwikkeling die de interne politieke strijd een nieuwe dimensie geeft. Zowel het Politiek Bureau als het Centraal Comité hebben in de nieuwe situatie beide invloed op de verkiezingen van de top leiders van de partij. Twee politieke organen die eveneens kleur hebben bekend, het Politiek Bureau bestaat voornamelijk uit conservatieven terwijl het Centraal Comité Nguyen Tan Dung steunt.²⁰⁰ Een opmerkelijke situatie aangezien het Politiek Bureau wordt gekozen door het Centraal Comité maar toch een afwijkende visie heeft.²⁰¹ Nguyen Tan Dung maakte enkele maanden later zijn excuses tegenover het Vietnamese volk voor de manier waarop hij met de economische situatie was omgegaan. Edmund Malesky stelt dat de interne politieke strijd zichtbaar is geworden. De verschillende actieve blogs, de geïntensifieerde strijd tussen Truong Tan Sang en Nguyen Tan Dung en de slechte economische cijfers van de staatsbedrijven hebben hier volgens hem aan bijgedragen.²⁰² Ondanks de mislukte aanval van de conservatieve factie op Nguyen Tan Dung wisten zij wel de eigen positie te versterken. Zo werden aan de voornamelijk ceremoniële rol van Truong Tan Sang enkele bevoegdheden toegevoegd.²⁰³

In 2013 werd na een jarenlang proces, dat al in 2001 was gestart, de grondwet aangepast.²⁰⁴ In de aanloop naar de aanpassing van de grondwet werd duidelijk dat het maatschappelijk middenveld steeds beter in staat is om invloed uit te oefenen op de politiek in Vietnam. Vietnam had in 2013 te maken gekregen met een lagere economische groei en tegenvallende resultaten voor vele staatsbedrijven.²⁰⁵ De VCP stond onder zware druk en moest iets doen, het moment voor ingrijpende hervormingen leek zich aan te dienen. De Nationale Assemblee maakte een conceptversie van de nieuwe grondwet aan het volk bekend. Dé mogelijkheid voor het maatschappelijk middenveld om invloed uit te oefenen op de politiek in Vietnam. Deze kans lieten verschillende intellectuelen, bloggers en andere geïnteresseerden niet lopen, duizenden bijeenkomsten werden georganiseerd en talloze voorstellen ingediend.²⁰⁶ Een groep genaamd 'Petition 72' stelde haar eigen concept grondwet

²⁰⁰ Vuving, 'Vietnam in 2012', 334-335.

²⁰¹ Idem, 335.

²⁰² Edmund Malesky, 'Vietnam in 2013: Single-Party Politics in the Internet Age', *Asian Survey* 54 (2014)1, 30-38, aldaar 31-32.

²⁰³ Malesky, 'Vietnam in 2013', 34.

²⁰⁴ Idem, 33.

²⁰⁵ Idem, 34.

²⁰⁶ Thayer, 'Vietnam in 2013', 361.

op waarin het eenpartijstelsel onderuit werd gehaald.²⁰⁷ Een voorstel dat door duizenden mensen werd ondertekend.²⁰⁸ De VCP en met name de conservatieve factie waren van de aard en de kwantiteit van het debat geschrokken. Zo stelde Nguyen Phu Trong in de media dat de voorstellen kwamen van personen die politiek, ideologisch en etnisch verrot waren.²⁰⁹ Onder aanvoering van de conservatieve factie werden enkele bloggers aangehouden en vastgezet. Ondanks het intense debat werden er geen spraakmakende hervormingen doorgevoerd in de aangepaste grondwet. De conservatieve factie wist echte hervormingen tegen te houden ongeacht de sterke positie van de hervormingsgezinde factie.

De interne politieke strijd werd steeds beter zichtbaar voor het publiek. In de Nationale Assemblee werd voor het eerst een algemene vertrouwensronde gehouden, afgevaardigden van de NA konden elke ambtenaar beoordelen.²¹⁰ De beoordelingen gebaseerd op vertrouwen liepen van laag naar gemiddeld tot hoog. Nguyen Tan Dung kreeg een zeer hoog aantal laag vertrouwen stemmen te verwerken, 32%.²¹¹ Deze algemene vertrouwensronde liet zien dat er onder de afgevaardigden van de NA veel frustratie en teleurstelling zit over de manier waarop Nguyen Tan Dung de economie heeft hervormd.²¹² De NA kreeg een nieuw instrument in handen waarmee het aan het publiek kon laten zien welke politici in haar ogen voldoen en welke niet. Door de samenstelling van de NA hoopten velen dat het mogelijk werd om individuen ter verantwoording te roepen.²¹³ Politieke activisten en journalisten lukte het om steeds vaker kritiek uit te oefenen op de corruptie en de halfslachtige pogingen van de partij om dit te veranderen.

Vietnam en met name de hervormingsgezinde factie kreeg het voor elkaar om in 2013 de strategie van ‘friends to all’ succesvol voort te zetten. Zo werd het aantal strategische bondgenootschappen uitgebreid. Op deze manier hoopt Vietnam minder afhankelijk te worden van China en de Verenigde Staten. De relatie met China verbeterde eveneens, verschillende economische samenwerking werden toegezegd en beide partijen beloofden rustig te blijven omtrent het Zuid-Chinese Zee Conflict. Een ‘hotline’ tussen beide ministeries van Buitenlandse Zaken werd opgezet.²¹⁴ Op 1 januari 2014 verraste Nguyen Tan Dung vriend en vijand met zijn nieuwjaarsboodschap. Hij sprak zich uit voor verregaande hervorming op institutioneel en economisch gebied. De afgelopen jaren hadden in

²⁰⁷ Malesky, ‘Vietnam in 2013’, 35.

²⁰⁸ Thayer, ‘Vietnam in 2013’, 362.

²⁰⁹ Malesky, ‘Vietnam in 2013’, 35.

²¹⁰ Malesky, ‘Vietnam in 2013’, 37.

²¹¹ Idem, 37-40.

²¹² Thayer, ‘Vietnam in 2013’, 358-359.

²¹³ Malesky, ‘Vietnam in 2013’, 36.

²¹⁴ Idem, 364.

economisch opzicht niet gebracht waarop men had gehoopt en nu was het moment aangebroken waarop de economie verder zou moeten worden hervormd. De hervormingen en de ontwikkelingen die waren ingezet tijdens het 6de partijcongres moesten nu worden doorgezet. Dung stelde dat democratie in dit proces onafwendbaar was. Hij betoogde dat Ho Chi Minh al had gewild dat Vietnam zich zou ontwikkelen tot een democratie, deze ontwikkeling kon niet uitblijven.

‘Democracy is a great ideological thoughts of President Ho Chi Minh. He pointed out that our country is a democratic nation, and all powers belong to the people. The Party also reaffirmed that democracy is both a goal and driving force’.²¹⁵

In zijn speech sprak Dung over de noodzaak van democratie, institutionalisering, transparantie en een kapitalistische economie. Een verrassende boodschap voor een politieke leider in Vietnam. Jonathan London stelt dat Nguyen Tan Dung dankzij deze boodschap Vietnam definitief in een nieuwe versnelling heeft gezet naar een nieuwe tijdperk.²¹⁶ Daarnaast heeft Dung door zijn redevoering voor democratie, institutionalisering van de staat en economische hervormingen zijn eigen positie en die van de modernisten aanzienlijk versterkt. Deze positieversterking van de modernisten kan niet los worden gezien van de verandering in het China-beleid van Vietnam. Onduidelijk is het of deze boodschap van Nguyen Tan Dung pure retoriek is, bedoeld om zijn eigen positie te versterken. Het blijft echter zeer bijzonder voor een Vietnamese politieke leider om zich zo uit te spreken voor democratie en een sterke rechtstaat.

Het incident omtrent het booreiland HD981

Op 2 mei 2014 plaatste een Chinees oliebedrijf het booreiland HD981 ten westen van de Paracel eilanden.²¹⁷ Een actie die de heftigste periode van spanningen in de Sino-Vietnamese relaties sinds de jaren 90 van de vorige eeuw met zich meebracht. De demonstraties toegestaan door de regering, kregen een gewelddadig karakter gericht tegen China. De demonstraties lieten naast een zeer sterk anti-China sentiment eveneens een groeiend besef

²¹⁵ Prime Minister, ‘Dungs New Year Message’ (Versie 1 januari 2014),

<http://thutuong.chinhphu.vn:2012/Home/PM-Dungs-New-Year-Message/20141/2274.vgp> (3 juni 2015).

²¹⁶ CogitAsia, ‘The Rise and Survival of Nguyen Tan Dung a new era in Vietnamese politics’ (Versie 10 januari 2014), <http://cogitasia.com/the-rise-and-survival-of-nguyen-tan-dung-a-new-era-in-vietnamese-politics/> (5 juni 2015).

²¹⁷ Amer Ramses, ‘China-Vietnam Drilling Rig Incident: Reflections and Implications’, (versie 20 augustus 2014), http://www.researchgate.net/profile/Ramses_Amer/publication/264894452_China-Vietnam_Drilling_Rig_Incident_Reflections_and_Implications/links/53f489660cf22be01c3ecbf3.pdf (15 december 2014).

van nationalisme zien.²¹⁸ De anti-China sentimenten en het nationalisme zijn verenigbaar met de visie van de hervormingsgezinde factie. Tijdens gewelddadige protesten op 14 mei 2014 werden 21 mensen gedood en meer dan 100 raakten gewond.²¹⁹ Als reactie hierop verlieten honderden Chinezen Vietnam. Nguyen Tan Dung bekritiseerde China en stelde dat het een agressieve daad was die een bedreiging vormde voor de regionale vrede en veiligheid.²²⁰ Hij stelde zelfs publiekelijk dat Vietnam alle opties op zowel militair als juridisch gebied aan het overwegen was, inclusief het zoeken van toenadering tot de Verenigde Staten.²²¹ De vice-minister van defensie Nguyen Chi Vinh sloot zich aan bij deze woorden en stelde dat China al aan Vietnam had gevraagd om af te zien van juridische stappen.²²²

Duidelijk mag zijn dat na een korte periode van rust de Sino-Vietnamese relatie een flinke deuk had opgelopen. Hai Hong en Charles Knight beargumenteerden dat dit incident Vietnam verder in de armen van de Verenigde Staten zou drukken.²²³ De modernisten waren degene die zich sterk uitspraken tegen China en beloofden om de Vietnamese soevereiniteit ten koste van alles te beschermen. Tuong Vu zag in de interne verdeeldheid tussen de conservatieven en de modernisten ook de reden voor de dubbelzinnige Vietnamese houding opzichte van China. Hij stelt dat de uitkomst van deze interne politieke strijd zal bepalen of het conflict mogelijk zal escaleren dan wel bilateraal wordt opgelost.²²⁴ De modernisten staan voor een assertief China-beleid waarbij juridische stappen tegen China horen. Veiligheid en onafhankelijkheid zou Vietnam moeten verkrijgen door toenadering tot andere regionale machten en het Westen te zoeken. De conservatieve factie bleef hopen op een diplomatieke oplossing waarbij het China niet verder van zich af zou duwen. Door de assertieve opstelling van China heeft het China-beleid van de hervormingsgezinde factie in Vietnam aan kracht gewonnen. Zo waren verschillende voorheen pro-China groepen in het leger overtuigd geraakt

²¹⁸ BBC, 'Vietnam-China tensions: One dead in Taiwan mill protest', (versie 15 mei 2014), <http://www.bbc.com/news/world-asia-27420008> (20 april 2015).

²¹⁹ The Guardian, 'At least 21 dead in Vietnam anti-China protests over oilrig' (Versie 15 mei 2014), <http://www.theguardian.com/world/2014/may/15/vietnam-anti-china-protests-oil-rig-dead-injured> (18 april 2015).

²²⁰ Nguyen Hong Hai en Charles Knight, 'A Break with Beijing?: Hanoi considers its options', (versie 1 november 2014), <http://www.worldaffairsjournal.org/article/break-beijing-hanoi-considers-its-options> (5 februari 2015).

²²¹ The Diplomat, 'Vietnam Threatens Legal Action Against China', (Versie 2 juni 2014), <http://thediplomat.com/2014/06/vietnam-threatens-legal-action-against-china/> (4 mei 2015).

²²² The Diplomat, 'Vietnam Threatens Legal Action Against China', (Versie 2 juni 2014), <http://thediplomat.com/2014/06/vietnam-threatens-legal-action-against-china/> (4 mei 2015).

²²³ Nguyen Hong Hai en Charles Knight, 'A Break with Beijing?: Hanoi considers its options', (versie 1 november 2014), <http://www.worldaffairsjournal.org/article/break-beijing-hanoi-considers-its-options> (5 februari 2015).

²²⁴ The Voice of Russia, 'Vietnam-China conflict may escalate if Vietnam takes more aggressive strategy' (Versie 13 mei 2014), http://sputniknews.com/voiceofrussia/2014_05_13/Vietnam-China-conflict-may-escalate-if-Vietnam-takes-more-aggressive-strategy-political-analyst-8564/ (18 mei 2015).

van de negatieve intenties van China. Generaal Nguyen Than Tuan stelde bijvoorbeeld dat er geen twijfel bestaat over de Chinese ambitie om de Zuid-Chinese Zee te beheersen.²²⁵

Voor velen onverwacht, besloot China het booreiland te verplaatsen naar een plek dichterbij de Chinese kust. De Chinezen repten met geen woord over de Vietnamese woede maar stelden dat de beoogde booroperaties waren uitgevoerd.²²⁶ Na de gewelddadige betogingen leken de modernisten de overhand te krijgen wat zou resulteren in een anti-China politiek. Het weghalen van het booreiland zorgde voor een de-escalatie van het conflict en nam enigszins de wind uit de zeilen van Nguyen Tan Dung en zijn hervormingsgezinde factie. De conservatieve factie onder aanvoering van Nguyen Phu Trong zag zijn kans schoon en overtuigde het merendeel van het Politiek Bureau om geen juridische stappen te nemen tegen China.²²⁷ Een diplomatieke oplossing werd echter niet direct gevonden, maar de angel was wel uit het conflict gehaald.

De periode 2011 tot en met 2014 kende twee incidenten in de Sino-Vietnamese relaties waarbij duizenden Vietnamezen de straat opgingen en nationalistische anti-China sentimenten verder werd versterkt. Met name het incident in 2014 betekende een dieptepunt in de Sino-Vietnamese relaties. Tijdens deze demonstraties werd duidelijk dat een conflict met China veel woede losmaakt bij het volk. Dit nationalisme dat een sterk anti-China sentiment kent heeft de hervormingsgezinde factie gebruikt om de eigen positie te versterken. De incidenten werden door prominenten van de hervormingsgezinde factie en verschillende Vietnamese media stevig veroordeeld.²²⁸ De toegenomen assertiviteit van China en de woede en angst van veel Vietnamezen ten opzichte van China versterkten de positie van de hervormingsgezinde factie. De hervormingsgezinde factie heeft zijn positie weten te versterken door het nationalisme in Vietnam te stimuleren. Een assertief China geeft de hervormingsgezinde factie derhalve de mogelijkheid om de eigen visie met betrekking tot het China-beleid door te drukken. Dit impliceert dat een assertief China bijdraagt aan een sterkere reactie vanuit Vietnam. Belangrijk is het om te realiseren dat dit mede komt door de hervormingsgezinde factie die staat voor een harde opstelling van Vietnam in dit conflict. Ondanks diverse aanvallen van de conservatieve factie heeft Nguyen Tan Dung zijn positie weten te behouden en te versterken. Door zijn optredens in de media, kritische speeches ten opzichte van China en zijn machtsbasis in de Nationale Assemblée en Centraal Comité heeft

²²⁵ Vuving, 'Vietnam in 2012', 337.

²²⁶ The Diplomat, 'A US-Vietnam Alliance? Not So Fast', (Versie 4 augustus 2014), <http://thediplomat.com/2014/08/a-us-vietnam-alliance-not-so-fast/> (28 mei 2015).

²²⁷ The Diplomat, 'A US-Vietnam Alliance? Not So Fast', (Versie 4 augustus 2014), <http://thediplomat.com/2014/08/a-us-vietnam-alliance-not-so-fast/> (28 mei 2015).

²²⁸ Le Hai, 'Anti-Chinese Demonstrations', 5.

Nguyen Tan Dung zijn positie veiliggesteld.²²⁹ Hij lijkt derhalve de favoriet om verkozen te worden tot secretaris-generaal in 2016. Ook de positie van de Nationale Assemblee versterkte in deze periode. De Nationale Assemblee, voorheen een symbolisch instituut, had nu de macht gekregen om publiekelijk kritiek te geven op de partijtop, een grote verandering in de Vietnamese politiek. Daarnaast werd de invloed van verschillende commissies van de NA om de regering en de wetten te controleren groter. Dit laat zien dat er in de Vietnamese politiek meer ruimte werd gecreëerd voor publiek debat en een controlerende rol van de Nationale Assemblee. Bovendien kwam er in deze periode meer ruimte voor het maatschappelijk middenveld om kritiek te leveren op China en in enkele gevallen de VCP.

²²⁹ CogitAsia, 'The Rise and Survival of Nguyen Tan Dung a new era in Vietnamese politics' (Versie 10 januari 2014), <http://cogitasia.com/the-rise-and-survival-of-nguyen-tan-dung-a-new-era-in-vietnamese-politics/> (5 juni 2015).

Conclusie

In het afgelopen decennium is het beleid van Vietnam jegens China geleidelijk veranderd in een politiek van confrontatie, het benadrukken van de eigen soevereiniteit en onafhankelijkheid van China. In 2005 verbood de Vietnamese regering anti-China betogingen.²³⁰ Negen jaar later wakkerden enkele kopstukken uit de Vietnamese regering anti-China demonstraties juist aan. Dit onderzoek verklaart deze kentering in het beleid jegens China van Vietnam. Dit is gedaan door het beantwoorden van de volgende onderzoeksvraag: “Wat zijn de interne oorzaken van de veranderde houding van Vietnam jegens China in de periode 2006-2014?”

De meeste onderzoekers verklaren de houding van Vietnam jegens China vanuit een realistische benadering. De strategie van Vietnam wordt in deze benadering gezien als een reactie op de toegenomen macht van China.²³¹ Dit onderzoek toont echter aan dat de verandering in de houding van Vietnam mede voortkomt uit de interne ontwikkelingen in Vietnam.

De analyse van dit onderzoek begon met het tiende partijcongres in 2006. Het tiende partijcongres kan worden gezien als een zeer belangrijk moment voor de hervormingsgezinde factie, een prominente hervormer Nguyen Tan Dung werd gekozen tot Minister-president. In het begin voerde hij enkele economische hervormingen door en kreeg hij veel lof toegezwaaid. De hervormingsgezinde factie was in staat om het buitenlandbeleid te bepalen en Vietnam een nieuwe koers te laten varen. De relaties met landen als de Verenigde Staten, India en Japan werden aangehaald. Vietnam probeerde zich duidelijk onafhankelijk te maken van China. De economische crisis en enkele corruptieschandalen beschadigde zijn status en die van de hervormingsgezinde factie. In de aanloop naar het elfde partijcongres werd hij dan ook hard aangevallen door de conservatieve factie. Deze aanvallen wist hij dankzij de steun van de Nationale Assemblee te overleven. In de jaren hierna waren er aanvaringen met een assertief China. Door stevig uit te halen naar China wist Nguyen Tan Dung zijn positie en die van de hervormingsgezinde factie echter weer te verstevigen.

De toenemende assertiviteit van China in de Zuid-Chinese Zee heeft geleid tot enkele incidenten en conflicten tussen Vietnam en China. Het bauxietmijnschandaal, de toestroom van illegale Chinese werknemers, de concurrentie van goedkope Chinese producten, de Chinese aanvallen op Vietnamese vissers en de dreiging van China in de Zuid-Chinese Zee

²³⁰ Vuving, ‘Vietnam's China policy’, 820.

²³¹ Hiep, ‘Vietnam’s Hedging Strategy’, 334-335; Thayer, ‘The tyranny of geography’, 363-364; Vuving, ‘Vietnam’s China policy’, 807-818.

hebben bijgedragen aan het negatieve beeld jegens China bij het maatschappelijk middenveld en het volk in Vietnam.²³² Met name na het incident met de plaatsing van het olieplatform Haiyang Shiyou 981 in mei 2014 was de woede bij veel Vietnamezen groot. Door deze woede ontstonden massale anti-China betogingen in Vietnam. De hervormingsgezinde factie, gesteund door de versterkte positie, benutte dit door een duidelijk anti-China geluid te laten horen en zich aan de zijde van de betogers te scharen. Partijprominenten als Nguyen Tan Dung en Nguyen Minh Triet veroordeelden de Chinese acties in de media.

De betogers, het maatschappelijk middenveld, de media en de hervormingsgezinde factie onder aanvoering van Dung dragen allen dezelfde boodschap uit: tegen de Chinese assertiviteit en voor de bescherming van de soevereiniteit van Vietnam. Belangrijker nog is dat zij staan vóór een andere visie over de identiteit van Vietnam.²³³ De demonstranten lieten duidelijk merken dat zij een ander beeld hebben over Vietnam dan de conservatieve factie. De visie van de conservatieve factie staat hier haaks op. De conservatieve factie heeft daarentegen een positief beeld van China en heeft meerdere malen geprobeerd een bondgenootschap met China te verwezenlijken.

De protesten betekenden een enorme impuls voor het maatschappelijk middenveld in Vietnam. Door de geboden ruimte kon het zich verenigen, uitspreken tegen China en ook opkomen voor meer democratie, persvrijheid en de bestrijding van de corruptie. De demonstraties tegen China van 2011 en 2014 betekenden voor de hervormingsgezinde factie en met name Nguyen Tan Dung een flinke versterking van de eigen positie. Hij organiseerde livechats, conferenties en speeches en versterkte op deze manier de boodschap van de hervormingsgezinde factie. De interne politieke strijd werd hierdoor zichtbaar en openlijk gevoerd. Dit speelde met name de hervormingsgezinde factie in de kaart. Van oudsher zijn echter de conservatieven dominant in de VCP. In de partij is er derhalve weinig ruimte voor afwijkende visies. Door het opkomende maatschappelijk middenveld wordt de interne politiek strijd steeds openlijker gevoerd. De hervormingsgezinde factie krijgt door het maatschappelijk middenveld de kans om toch de afwijkende visie ten gehore te brengen.

Aan de hand van deze *Innenpolitik* theorie is vastgesteld dat de toegenomen macht van de hervormingsgezinde factie en de opkomst van het maatschappelijk middenveld van invloed zijn geweest op de kentering in het beleid van Vietnam. De hervormingsgezinde factie heeft door het inspelen op interne ontwikkelingen als het toenemende nationalisme en het opkomende maatschappelijk middenveld zijn positie verstevigd. Hierdoor heeft de

²³² Vuving, 'four players', 379.

²³³ Le Hai, 'Anti-Chinese Demonstrations', 5.

hervormingsgezinde factie het beleid jegens China kunnen veranderen. De veranderde houding van Vietnam komt dus voort uit interne politieke afwegingen en ontwikkelingen. De theorie van de *Innenpolitik* wordt in dit geval bevestigd. Het maatschappelijk middenveld heeft zich mede door de verwevenheid met de VCP kunnen opwerken tot een legitieme speler die de politiek ook actief zelf beïnvloedt. Geconcludeerd kan worden dat de veranderde houding van Vietnam voort komt uit de toegenomen macht van de hervormingsgezinde factie en de opkomst van het maatschappelijk middenveld.

Het hernieuwde nationalisme, de economische hervormingen, een assertief China en de opkomst van het maatschappelijk middenveld hebben de positie van de hervormingsgezinde factie goed gedaan. De versterkte machtspositie van de hervormingsgezinde factie heeft ervoor gezorgd dat het beleid jegens China van Vietnam sterk is veranderd en de confrontatie niet wordt geschuwd. Een assertief China krijgt meer en meer te maken met een Vietnam dat niet wil wijken.

Veel onderzoek richt zich met name op de externe oorzaken van het gedrag van staten. In tegenstelling tot dit onderzoek dat heeft aangetoond dat binnenlandse ontwikkelingen wel degelijk belangrijk zijn in de totstandkoming van het buitenlandbeleid. Er is meer onderzoek nodig naar de interne factoren van buitenlandbeleid om een balans te vinden tussen de relevantie van externe en interne factoren. Momenteel ontbreekt het nog aan een theoretisch raamwerk waarin beide worden opgenomen. Daarnaast hebben de interne oorzaken van het buitenlandbeleid niet de aandacht gekregen die ze verdienen. De *Innenpolitik* verdient meer aandacht.

Aan de hand van de *Innenpolitik* was het mogelijk de invloed van invloed van het maatschappelijk middenveld in kaart te brengen. Zo zien we dat de anti-China sentimenten en het nationalisme zijn bij de Vietnamese bevolking in de periode 2006-2014 sterk zijn gestegen en hebben bijgedragen aan de kentering van de Vietnamese houding. Interessant is het om te onderzoeken hoe de stijging van het anti-China sentiment bij de Vietnamese bevolking verklaard kan worden. Hiervoor is meer onderzoek gewenst, bij voorkeur onderzoek dat in Vietnam wordt verricht door iemand die de Vietnamese taal machtig is. De auteur beschikt echter niet over de financiële mogelijkheden of de vereiste taalkennis om dit plan zelf te realiseren.

Dankwoord

Tijdens het schrijven van deze Masterscriptie ben ik niet over één nacht ijs gegaan. Met goede moed begonnen merkte ik al snel dat het schrijven van een scriptie moeilijk valt te combineren met een fulltime stage. Hierdoor heeft het voltooien van dit onderzoek wat langer geduurd dan verwacht. Ten eerste wil ik mijn vriendin bedanken die mij vaak genoeg heeft meegesleurd naar de bibliotheek.. Ten tweede wil ik mijn ouders bedanken, beide hebben op geheel eigen manier vele stukken van opbouwende kritiek gezien. Daarnaast wil ik Remco Raben, mijn begeleider, bedanken voor zijn scherpe en kritische feedback waardoor ik gedwongen werd dieper in de materie te duiken. mijn vriendin die mij vaak genoeg heeft meegesleurd naar de bibliotheek. Tenslotte wil ik mijn vrienden bedanken voor alle steun.

Literatuurlijst

- Adamson, Fiona, 'Democratization and the domestic sources of foreign policy: Turkey in the 1974 Cyprus crisis', *Political Science Quarterly* 116 (2001) 2, 277-303.
- Amer, Ramses, 'Sino-Vietnamese Normalization in the Light of the Crisis of the Late 1970s', *Pacific Affairs* 67 (1994) 3, 357-383.
- Amer, Ramses, 'China, Vietnam and the South China Sea Disputes: Assessing the Implications of the May-June 2011 Incidents', In *Third International Workshop: The South China Sea: Cooperation for Regional Security and Development, Hanoi* (2011).
- Amer, Ramses, 'Vietnam in 2010: Regional Leadership', *Asian Survey* 51 (2011) 1, 196–201.
- Amer, Ramses, 'China-Vietnam Drilling Rig Incident: Reflections and Implications' (versie 20 augustus 2014),
http://www.researchgate.net/profile/Ramses_Amer/publication/264894452_China-Vietnam_Drilling_Rig_Incident_Reflections_and_Implications/links/53f489660cf22be01c3ecbf3.pdf (15 december 2014).
- Acharya, Amitav, 'How ideas spread: whose norms matter? Norm localization and institutional change in Asian regionalism', *International organization* 58 (2004) 2, 239-275.
- Buszynski, Leszek, 'The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and US–China Strategic Rivalry', *The Washington Quarterly* 35 (2012) 2, 139-156.
- Caspary, William, 'The "mood theory": A study of public opinion and foreign policy', *American Political Science Review* 64 (1970) 2, 536-547.
- Cheng, Joseph, 'Sino-Vietnamese relations in the early twenty-first century', *Asian Survey* 23 (2011) 3, 379-405.
- Chen, Ian Tsung-Yen en Alan Hao Yang, 'A harmonized Southeast Asia? Explanatory typologies of ASEAN countries' strategies to the rise of China', *The Pacific Review* 26 (2013) 3, 265-288.
- Dosch, Jörn, 'Vietnam's ASEAN membership revisited: golden opportunity or golden cage?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 28 (2006) 2, 234-258.
- Dosch, Jörn, 'Vietnam in 2008: Foreign Policy Successes but Daunting Domestic Problems', *Southeast Asian Affairs* (2009) 1, 373-388.
- Fearon, James D., 'Domestic politics, foreign policy, and theories of international relations', *Annual Review of Political Science* 1 (1998) 1, 289-313.
- Fravel, Taylor M., 'China's strategy in the South China Sea', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 33 (2011) 3, 292-319.
- Gallagher, Michael G., 'China's illusory threat to the South China Sea', *International Security* 19 (1994) 1, 169-194.

Gao, Zhiguo, en Bing Bing Jia, 'The Nine-Dash Line in the South China Sea: History, Status, and Implications', *American Journal of International Law* 107 (2013) 1, 98-124.

Garver, John W., 'China's push through the South China Sea: the interaction of bureaucratic and national interests', *The China Quarterly* 132 (1992) 4, 999-1028.

Gottlieb, Thomas M., '*Chinese foreign policy factionalism and the origins of the strategic triangle*', (Santa Monica 1977)
<http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reports/2006/R1902.pdf>

Guan, Ang Cheng, 'Vietnam-China relations since the end of the cold war', *Asian Survey* 38 (1998) 12, 1122-1141.

Guzzini, Stefano, 'A reconstruction of constructivism in international relations', *European Journal of International Relations* 6 (2000) 2, 147-182.

Hajimu, Masuda, 'Fear of World War III: Social Politics of Japan's Rearmament and Peace Movements, 1950-3', *Journal of Contemporary History* 47 (2012) 3, 551-571.

Harding, Harry, 'The study of Chinese politics: toward a third generation of scholarship', *World Politics* 36 (1984) 2, 284-307.

He Kai, 'Institutional balancing and international relations theory: economic interdependence and balance of power strategies in Southeast Asia', *European Journal of International Relations* 14 (2008) 3, 489-518.

Hermann, Margaret G. en Charles F. Hermann, 'Who makes foreign policy decisions and how: An empirical inquiry', *International Studies Quarterly* 33 (1989) 4, 361-387.

Hiep, Le Hong, 'Performance-based legitimacy: The case of the Communist Party of Vietnam and Doi Moi', *Contemporary Southeast Asia* 34 (2012) 2, 145-172.

Hiep, Le Hong, 'Vietnam's Strategic Trajectory: From Internal Development to External Engagement', *Strategic Insights* 59 (2012) 1, 1-18.

Hiep, Le Hong, 'Vietnam's Domestic-Foreign Policy Nexus: Doi Moi, Foreign Policy Reform, and Sino-Vietnamese Normalization', *Asian Politics & Policy* 5 (2013) 3, 387-406.

Hiep, Le Hong, 'Vietnam's Hedging Strategy against China since Normalization', *Contemporary Southeast Asia* 35 (2013) 3, 333-68.

Hiep, Le Hong, 'Vietnam's South China Sea Disputes with China: The Economic Determinants', *Korean Journal of Defense Analysis* 26 (2014) 2, 175-191.

Holsti, Kalevi J., 'National role conceptions in the study of foreign policy', *International Studies Quarterly* 14 (1970) 3, 233-309.

Jacobsen, John Kurt, 'Are all politics domestic? Perspectives on the integration of comparative politics and international relations theories', *Comparative Politics* 21 (1996) 1, 93-115.

- Kaczmarek, Marcin, 'The Role of Domestic Politics in a State's Foreign Policy', *Mezinárodní vztahy* 2 (2014) 50, 317-328.
- Kaiser, David, 'Germany and the origins of the First World War', *The Journal of Modern History* 55 (1983) 3, 442-474.
- Kang, David C., 'Getting Asia wrong: the need for new analytical frameworks', *International Security* 27 (2003) 4, 57-85.
- Kaplan, Robert D., 'The South China Sea is the future of conflict' (versie 15 augustus 2011), <http://foreignpolicy.com/2011/08/15/the-south-china-sea-is-the-future-of-conflict/> (28 januari 2015).
- Kissinger, Henry A., 'Domestic structure and foreign policy', *Daedalus* 95 (1966) 2, 503-529.
- Koh, David, 'Leadership changes at the 10th Congress of the Vietnamese Communist Party', *Asian Survey* 48 (2008) 4, 650-672.
- Koh, David, 'The Sixth Plenum in Vietnam: Thunder without Rain', *ISEAS Perspective*, October 29, (2012).
- Koh, David, 'Vietnam: A Glass Half Full or Half Empty?', *Southeast Asian Affairs* (2012) 1, 361-378.
- Levy, Jack, 'Declining power and the preventive motivation for war', *World Politics* 40 (1987) 1, 82-107.
- Levy, Jack, 'Domestic politics and war', *Journal of Interdisciplinary History* 18 (1988) 4, 653-673.
- Le Hai, 'Anti-Chinese demonstrations in Vietnam looking from the hyphen Crisis' (versie 21 juli 2011) <http://blogs.bauer.uh.edu/vietDiaspora/contributors/anti-chinese-demonstrations-in-vietnam-looking-from-thehyphen-crisis/> (24 april 2015).
- Lieberthal, Kenneth, 'The Foreign Policy Debate in Peking as Seen Through Allegorical Articles, 1973-76', *The China Quarterly* 71 (1977) 3, 528-554.
- Lieberthal, Kenneth, 'Domestic Politics and Foreign Policy', *China's Foreign Policy in the 1980s*. Harry Harding (Red), (1984), 43-70.
- Malesky, Edmund, 'Vietnam in 2013: Single-Party Politics in the Internet Age', *Asian Survey* 54 (2014)1, 30-38.
- Malesky, Edmund, Paul Schuler, en Anh Tranm, 'Vietnam: Familiar Patterns and New Developments Ahead of the 11th Party Congress', *Southeast Asian Affairs* (2011)1, 337-363.
- Marr, David G., 'Sino--Vietnamese Relations', *The Australian Journal of Chinese Affairs* 6 (1981) 2, 45-64.
- Marston, Hunter, 'Bauxite Mining in Vietnam's Central Highlands: An Arena for Expanding

Civil Society?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 34 (2012) 2, 173-196.

Mayer, Arno, 'Internal Causes and Purposes of War in Europe, 1870-1956: A Research Assignment', *The Journal of Modern History* 41 (1969) 3, 292-303.

McDougall, Derek, 'Responses to 'Rising China' in the East Asian Region: soft balancing with accommodation', *Journal of Contemporary China* 21 (2012) 73, 1-17.

Mertha, Andrew, 'Fragmented authoritarianism 2.0: Political pluralization in the Chinese policy process', *The China Quarterly* 200 (2009) 4, 995-1012.

Mommsen, Wolfgang, 'Domestic factors in German foreign policy before 1914', *Central European History* 6 (1973)1, 3-43.

Nathan, Andrew J., 'A factionalism model for CCP politics', *China Quarterly* 53 (1973) 1, 34-66.

Nguyen, Hong Hai en Charles Knight, 'A Break with Beijing?: Hanoi considers its options' (versie 1 november 2014), <http://www.worldaffairsjournal.org/article/break-beijing-hanoi-considers-its-options> (5 februari 2015).

Peou, Sorpong, 'Realism and constructivism in Southeast Asian security studies today: a review essay', *The Pacific Review* 15 (2002) 1, 119-138.

Putnam, Robert D., 'Diplomacy and domestic politics: the logic of two-level games', *International organization* 42 (1988) 3, 427-460.

Quansheng, Zhao, 'Domestic Factors of Chinese Foreign Policy: From Vertical to Horizontal Authoritarianism', *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 519 (1992) 1, 158-175.

Quinn-Judge, Sophie, 'Vietnam's bumpy road to reform', *Current History* 105 (2006) 692, 284-289.

Regina, Abrami, Malesky, Edmund en Zheng, Yu, 'Vietnam through Chinese eyes: Comparing vertical and horizontal accountability in single-party regimes', (versie 2 augustus 2007)
http://www.researchgate.net/publication/228409863_Vietnam_through_Chinese_Eyes_Comparing_Vertical_and_Horizontal_Accountability_in_Single-Party_Regimes (13 augustus 2015) 1-47.

Risse-Kappen, Thomas, 'Public opinion, domestic structure, and foreign policy in liberal democracies', *World Politics* 43 (1991) 4, 479-512.

Robinson, Piers, 'The CNN effect: can the news media drive foreign policy?', *Review of international studies* 25 (1999) 2, 301-309.

Roy, Denny, 'Southeast Asia and China: balancing or bandwagoning?', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 27 (2005) 2, 305-322.

- Schwartz, Thomas Alan, 'Henry, ... Winning an Election Is Terribly Important': Partisan Politics in the History of US Foreign Relations', *Diplomatic History* 33 (2009) 2, 173-190.
- Shambaugh, David, 'China Engages Asia: Reshaping the Regional Order', *International Security* 29 (2004) 3, 64-99.
- Sheehan, James, 'The Primacy of Domestic Politics: Eckart Kehr's Essays on Modern German History', *Central European History* 1 (1968) 2, 166-174.
- Shih, Chih-yu, 'National role conception as foreign policy motivation: The psychocultural bases of Chinese diplomacy', *Political Psychology* 9 (1988) 4, 599-631.
- Simms, Brendan, 'The return of the primacy of foreign policy', *German History* 21 (2003) 3, 275-291.
- Skop, Arthur Lloyd, 'The Primacy of Domestic Politics: Eckart Kehr and the Intellectual Development of Charles A. Beard', *History and Theory* 13 (1974) 2, 119-131.
- Stern, Lewis, 'The 11th Congress of the Vietnamese Communist Party: Political and Military Leadership Changes', (Versie 12 april 2010), https://www.academia.edu/2073557/The_11th_Congress_of_the_Vietnamese_Communist_Party_Political_and_Military_Leadership_Changes (2 augustus 2015).
- Storey, Ian, 'Creeping Assertiveness: China, the Philippines and the South China Sea Dispute', *Contemporary Southeast Asia* 21 (1999) 1, 95-118.
- Storey, Ian, 'China's Bilateral and Multilateral Diplomacy in the South China Sea', in Patrick M Cronin (ed.) *Cooperation from Strength: The United States, China and the South China Sea* 56 (Washington, D.C.: Center for a New American Security, 2012) 51-67.
- Thao, Nguyen Hong, 'Vietnam and the code of conduct for the South China Sea', *Ocean Development & International Law* 32 (2001) 2, 105-130.
- Thayer, Carlyle A., 'Sino-Vietnamese relations: the interplay of ideology and national interest', *Asian Survey* 34 (1994) 6, 513-528.
- Thayer, Carlyle A., 'Vietnam in 2000: Toward the Ninth Party Congress', *Asian Survey* 41 (2001) 1, 181-188.
- Thayer, Carlyle A., 'Vietnam's Defence Policy and its Impact on Foreign Relations', Artikel gepresenteerd tijdens EuroViet 6 Asien-Afrika Instituut, Universität Hamburg, Duitsland, (2008): 1-56.
- Thayer, Carlyle A., 'Vietnam and Rising China: The Structural Dynamics of Mature Asymmetry', *Southeast Asian Affairs* (2010) 1, 392-409.
- Thayer, Carlyle A., 'Political legitimacy of Vietnam's one party-state: Challenges and responses.', *Journal of Current Southeast Asian Affairs* 28 (2010) 4, 47-70.
- Thayer, Carlyle A., 'Chinese Assertiveness in the South China Sea and Southeast Asian Responses', *Journal of Current Southeast Asian Affairs* 30 (2011) 2, 77-104.

Thayer, Carlyle A., 'The tyranny of geography: Vietnamese strategies to constrain China in the South China Sea', *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 33 (2011) 3, 348-369.

Thayer, Carlyle. "The Political Role of the Vietnam People's Army: Corporate Interests and Military Professionalism." Artikel gepresenteerd tijdens Association of Asian Studies Annual Conference. Toronto, Canada, (2012).

Thayer, Carlyle A., 'Vietnam in 2013: Domestic Contestation and Foreign Policy Success', *Southeast Asian Affairs* (2014) 1, 353-372.

Tran, Phuc Thi, Alena Vysotskaya G. Vieira, en Laura C. Ferreira-Pereira, 'Vietnam's strategic hedging vis-à-vis China: the roles of the European Union and Russia', *Revista Brasileira de Política Internacional* 56 (2013) 1, 163-182.

Trubowitz, Peter, 'Structure and choice in foreign policy analysis', *División de Estudios Internacionales* 79 (2001) 1-22.

Vuving, Alexander L., 'Strategy and evolution of Vietnam's China policy: a changing mixture of pathways', *Asian Survey* 46 (2006) 6, 805-824.

Vuving, Alexander L., 'Vietnam: Arriving in the World—and at a Crossroads', *Southeast Asian Affairs* (2008) 1, 375-393.

Vuving, Alexander L., 'Vietnam: A tale of four players', *Southeast Asian Affairs* (2010) 1, 366-391.

Vuving, Alexander L., 'Vietnam in 2012: A Rent-Seeking State on the Verge of a Crisis', *Southeast Asian Affairs* (2013) 1, 323-347.

Walt, Stephen, 'International relations: one world, many theories', *Foreign policy* 110 (1998) speciale editie, 29-46.

Williamson, Samuel, 'The Origins of World War I', *Journal of Interdisciplinary History* 18 (1988) 4, 795-818.

Winslett, Gary, 'Party Competition as a Driver of Foreign Policy: Explaining Changes in the British Labour Party's Immigration Policies and the Turkish AKP's Approach to Cyprus', *Josef Korbel Journal of Advanced International Studies* 4 (2012) 1, 127-153.

Wischermann, Jörg, 'Governance and Civil Society Action in Vietnam: Changing the Rules From Within—Potentials and Limits', *Asian Politics & Policy* 3 (2011) 3, 383-411.

Womack, Brantly, *China and Vietnam. The politics of asymmetry. Cambridge University Press*, (Cambridge 2006).

Womack, Brantly, 'Asymmetry and China's Tributary System', *The Chinese Journal of International Politics* 5 (2012) 1, 37-54.

Yahuda, Michael, 'China's new assertiveness in the South China Sea', *Journal of Contemporary China* 22 (2013) 81, 446-459.

Younger, Kenneth, 'Public Opinion and Foreign Policy', *The British Journal of Sociology* 6 (1955) 2, 169-175.

Yu, Bin, 'The Study of Chinese Foreign Policy: Problems and Prospect', *World Politics* 46 (1994) 2, 235-261.

Nieuwsartikelen

BBC, 'South China Sea Dispute' (versie 8 mei 2014), <http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-13748349> (8 augustus 2014).

BBC, 'Vietnam accuses China in seas dispute' (versie 30 mei 2011), <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13592508> (11 augustus 2014).

BBC, 'Vietnam PM spared action as Communist Party meeting ends' (versie 16 oktober 2012), <http://www.bbc.com/news/world-asia-19957834> (22 mei 2015).

Bloomberg, 'Vietnam's National Assembly Starts Term After Elections' (versie 21 juli 2011), <http://www.bloomberg.com/news/articles/2011-07-21/vietnam-national-assembly-may-get-more-critical-of-government-after-start> (11 april 2015).

CogitAsia, 'The Rise and Survival of Nguyen Tan Dung a new era in Vietnamese politics' (versie 10 januari 2014), <http://cogitasia.com/the-rise-and-survival-of-nguyen-tan-dung-a-new-era-in-vietnamese-politics/> (5 juni 2015).

Financial Times, 'Nguyen Minh Triet: Vietnam business-friendly face' (versie 2 oktober 2012), <http://www.ft.com/cms/s/0/7d53b5ce-1b5c-11dc-bc55-000b5df10621.html#axzz3NOZRH6yr> (3 april 2015).

Huffington Post, 'Nguyen Tan Dung: The Driving Force Behind Vietnam's Transformation, (versie 2 oktober 2014), http://www.huffingtonpost.ca/daniel-d-veniez/vietnam_b_4753734.html (4 juni 2015).

New America Media, 'Professor Jonathan London: Chinese Oil Rig Set Vietnam On a New Direction' (versie 3 juni 2014), <http://newamericamedia.org/2014/06/professor-jonathan-london-chinese-oil-rig-set-vietnam-on-a-new-direction.php> (3 mei 2015).

New York Times, 'China Sends Warships to Vietnam Oil Site' (versie 21 juli 1994), <http://www.nytimes.com/1994/07/21/world/china-sends-warships-to-vietnam-oil-site.html> (6 juni 2015).

Prime Minister, 'Dungs New Year Message' (versie 1 januari 2014), <http://thutuong.chinhphu.vn:2012/Home/PM-Dungs-New-Year-Message/20141/2274.vgp> (3 juni 2015).

SCMP, 'Firm grip kept on anti-China protests in Hanoi and Ho Chi Minh City' (versie 19 mei 2014), <http://www.scmp.com/news/asia/article/1515157/firm-grip-kept-anti-china-protests-hanoi-and-ho-chi-minh-city?page=all> (11 augustus 2014).

Tan Dung, Nguyen, 'Welcoming Speech', at the forum Vietnam's Readiness for WTO accession,(versie 3 juni 2003)

http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/WBI-Training/viet-welcomingspeech_dzung.pdf (4 mei 2015).

Time, 'In U-Turn, Anti-China Protesters Are Told to Go Home in Hanoi' (versie 18 juli, 2011), <http://content.time.com/time/world/article/0,8599,2083721,00.html> (5 juni 2015).

Thanhniên News, 'Vietnam condemns China's illegal actions in East sea' (versie 23 oktober 2014), <http://www.thanhniênnews.com/politics/vietnam-condemns-chinas-illegal-actions-in-east-sea-33074.html> (23 oktober 2014).

The Diplomat, 'Vietnam Threatens Legal Action Against China' (versie 2 juni 2014), <http://thediplomat.com/2014/06/vietnam-threatens-legal-action-against-china/> (4 mei 2015).

The Diplomat, 'A US-Vietnam Alliance? Not So Fast' (versie 4 augustus 2014), <http://thediplomat.com/2014/08/a-us-vietnam-alliance-not-so-fast/> (28 mei 2015).

The Guardian, 'At least 21 dead in Vietnam anti-China protests over oilrig' (versie 15 mei 2014), <http://www.theguardian.com/world/2014/may/15/vietnam-anti-china-protests-oil-rig-dead-injured> (18 april 2015).

The Voice of Russia, 'Vietnam-China conflict may escalate if Vietnam takes more aggressive strategy' (versie 13 mei 2014), http://sputniknews.com/voiceofrussia/2014_05_13/Vietnam-China-conflict-may-escalate-if-Vietnam-takes-more-aggressive-strategy-political-analyst-8564/ (18 mei 2015).

The Vietnamese Observer, 'Doi Moi & WTO Globalization' (versie 12 maart 2007), <https://thevietnameseobserver.wordpress.com/2007/03/12/doi-moi-wto-globalization/> (26 februari 2015).

Tuoitrenews 5, '64th anniversary of Vietnam-China ties celebrated' (versie 18 januari 2014), <http://tuoitrenews.vn/politics/16994/64th-anniversary-of-vietnamchina-ties-celebrated> (25 juli 2015).

Stolaf, 'Sino-Vietnamese relations timeline' (versie 'z.j.'), <http://pages.stolaf.edu/asiaforecast2014/sino-vietnamese-relations-kyle-obermann/> (23 oktober 2014).

Vietnam Law Guide, 'Vietnam protects East Sea sovereignty by all necessary measures' (versie 11 mei 2014), <http://vietlaw4u.com/vietnam-protects-east-sea-sovereignty-necessary-measures/> (23 maart 2015).

Washington Post, 'Vietnamese Premier host online chat' (versie 9 februari 2007), <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/02/09/AR2007020901137.html> (4 april 2015).

Wikileaks, 'Discussion - Vietnam - 11th Party Congress' (versie 29 mei 2013), https://wikileaks.org/gifiles/docs/17/1700291_discussion-vietnam-11th-party-congress-.html (8 februari 2015).

Wikileaks, 'SIGNIFICANT CHANGES IN FOREIGN POLICY UNLIKELY AT

VIETNAM'S PARTY CONGRESS' (versie 4 mei 2006),
<http://cables.mrkva.eu/cable.php?id=59385> (30 mei 2015).

Kaarten & Figuren

Kaart 2: The South China Sea, 'Disputed claims in the South China Sea' (versie 1 januari 2013), <http://www.southchinasea.org/maps/territorial-claims-maps/> (1 oktober 2014).

Figuur 4: NARA, 'Political system' (versie z.j), http://www3.pref.nara.jp/eastasia_e/1043.htm (4 mei 2015).